

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑ - ๑๖ และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ได้บูรณาการร่วมกันในการผลักดันและขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ภายใต้ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ โดยให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย ทั้งในกรุงเทพมหานคร ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นในทุกมิติ ตามแนวทางปฏิบัติ ๔ ยุทธศาสตร์ คือ

๑) กำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่วิกฤติ (ขยะมูลฝอยเก่า)
๒) สร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม (ขยะมูลฝอยใหม่) เน้นการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง จัดการขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม กำจัดโดยเทคโนโลยีแบบผสมผสานเน้นการแปรรูปเป็นพลังงานหรือทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓) วางระเบียบ มาตรการ การบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

๔) สร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน

ทั้งนี้ กรมควบคุมมลพิษ ได้วางกรอบการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตาม Roadmap ดังกล่าว ได้ดังนี้

๑) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหารจัดการในภาพรวมของจังหวัด (Single Manager)

๒) ห้ามเทกองแบบกลางแจ้ง (No More Open Dump)

๓) ปรับปรุง พื้นฟู ปิด สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกหลักวิชาการ

๔) คัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง (ขยะทั่วไป ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย)

๕) จัดการขยะมูลฝอยแบบรวมศูนย์ เน้นการแปรรูปเป็นพลังงาน หรือทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๖) สร้างระบบการจัดการของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ

๗) ส่งเสริมภาคเอกชนมาลงทุนหรือดำเนินงานระบบฯ

๘) การสร้างวินัยคนในชาติ มุ่งสู่การจัดการอย่างยั่งยืน

๙) การจัดการที่ต้นทาง เน้นการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน (SCP : Sustainable

Consumption and Production)

๑๐) มีแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศ

จังหวัดสงขลา ถูกกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมายระยะเร่งด่วน (๖ เดือน) ให้มีการนำร่องรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย เนื่องจากมีปริมาณขยะสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสูงสุดจำนวน ๒,๔๗๑,๘๔๐ ตัน ส่งผลให้เป็นจังหวัดสกปรกด้านการจัดการขยะมูลฝอยและมีปริมาณขยะสะสมลำดับ ๑ ของประเทศ ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการเผาไหม้ขยะมูลฝอย การปนเปื้อนของน้ำชะขยะมูลฝอยไหลลงสู่แหล่งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน ปัญหากลิ่นเหม็นและพาหะนำโรค ส่งผลกระทบต่อชุมชนและประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง ทำให้มีการร้องเรียนของประชาชนเป็นประจำ

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดสงขลาให้ถูกวิธี และป้องกันผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้น และเพื่อให้การดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานทรัพยากรสำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลาจึงได้จัดทำแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดสงขลา ระยะ ๕ ปี (๒๕๕๘ – ๒๕๖๒) ขึ้น

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดสงขลา ระยะ ๕ ปี (๒๕๕๘ - ๒๕๖๒) ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และประเด็นปัญหาขยะมูลฝอยของจังหวัดสงขลา
๒. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามหลักวิชาการ และตามอำนาจหน้าที่
๓. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง
๔. เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในจังหวัดสงขลาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๑.๓ เป้าหมาย

ภายในปี ๒๕๖๒ จังหวัดสงขลา มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายอย่างถูกหลักวิชาการและมีประสิทธิภาพ

๑.๔ กรอบแนวคิด

การดำเนินงานสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) มีกรอบแนวคิดการพัฒนาภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนในทุกภาคส่วน ทุกระดับ ยึดแนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวม ที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน โดยนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้แข็งแกร่งเพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศที่สำคัญ ในส่วนของการเสริมสร้างทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตร มุ่งสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการเพิ่มบทบาทไทยในเวทีประชาคมโลก

ทั้งนี้ ภายใต้การขับเคลื่อนและแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ไปสู่การปฏิบัติในระดับต่างๆ ที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม และกระจายการพัฒนาลงสู่พื้นที่ โดยยึดหลักการพัฒนาพื้นที่ ภารกิจ และการมีส่วนร่วม (Area - Function - Participation : A-F-P) ให้จังหวัดเป็นพื้นที่ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาและเป็นจุดเชื่อมโยงการพัฒนาจากระดับชุมชนสู่ประเทศและประเทศสู่ชุมชน ใช้กลไกและเครื่องมือการพัฒนาของภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และสื่อมวลชนอย่างบูรณาการ ให้การขับเคลื่อนเกิดประสิทธิภาพด้วยกระบวนการสร้างเครือข่ายหรือคลัสเตอร์ที่ตอบสนองต่อการแก้ปัญหาและการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่

๒) แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ เป็นแผนระยะกลางที่มีความสอดคล้องกับทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อการพัฒนาในหลายมิติ ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยต้องพิจารณาบริบทการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะบริบทของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจากแรงกดดันของกระแสแนวคิดและสถานการณ์ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศรวมถึงให้ความสำคัญต่อบทบาทที่เข้มแข็งขึ้นของภาคประชาชน สิทธิชุมชน และส่งเสริมการกระจายอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบตามแนวทางของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

๓) แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นแผนที่กำหนดกรอบและทิศทางในการจัดการมลพิษของประเทศไทยในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) ที่ทันต่อสถานการณ์ เพื่อให้มีการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก โดยมีกรอบแนวคิดของแผน ดังนี้

๓.๑) ลดและควบคุมการระบายมลพิษอันเนื่องมาจากชุมชน เกษตรกรรม อุตสาหกรรม ยานพาหนะและการคมนาคมขนส่ง โดยให้มีการจัดการมลพิษตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง และให้ทุกภาคส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนด รวมทั้งดำเนินการเปิดเผยและเข้าถึงข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษและผลกระทบที่เกิดขึ้น

๓.๒) จัดการมลพิษในระบบพื้นที่ตามลำดับความสำคัญของปัญหา

๓.๓) สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานจัดการน้ำเสีย ขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ และของเสียอันตรายชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการมีการจัดการขยะอันตรายและสารอันตรายอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

๓.๔) ประยุกต์ใช้หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP) การสนับสนุนการผลิตและการบริการ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบริโภคของประชาชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓.๕) พัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษให้เป็นเอกภาพทั้งทางด้านกฎหมาย กฎระเบียบ แผน และแนวทางปฏิบัติของแต่ละหน่วยงาน โดยประสานความร่วมมือในการจัดการมลพิษทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และประชาชน

๓.๖) ส่งเสริมให้ภาคประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา โดยณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ

๑.๕ นิยามและความหมาย

๑) **มูลฝอย** หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข, ๒๕๓๕)

๒) **ขยะมูลฝอย (Solid waste)** คือ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์ ซากสัตว์หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนหรือครัวเรือน ยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงาน ซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๔๘)

๓) **ขยะย่อยสลาย (Compostable waste)** หรือ มูลฝอยย่อยสลาย คือ ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น แต่จะไม่รวมถึงซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการ โดยขยะที่ย่อยสลายนี้เป็นขยะที่พบมากที่สุด คือ พบประมาณร้อยละ ๖๔ ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๔๘)

๔) **ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste)** หรือ มูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือ วัสดุเหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ เศษพลาสติก กล่องเครื่องดื่ม แบบ UHT กระจกเครื่องดื่ม เศษโลหะ อะลูมิเนียม ยางรถยนต์ เป็นต้น สำหรับขยะรีไซเคิลนี้เป็นขยะที่พบมากเป็นอันดับที่สองในกองขยะ กล่าวคือ พบประมาณร้อยละ ๓๐ ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๔๘)

๕) **ขยะอันตราย (Hazardous waste)** หรือ มูลฝอยอันตราย คือ ขยะที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่างๆ ได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุกรมมันตรังสี วัตถุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช กระจกสเปร์ยบรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น ขยะอันตรายนี้เป็นขยะที่มักจะพบได้น้อยที่สุด กล่าวคือ พบประมาณร้อยละ ๓ ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๔๘)

๖) **ขยะทั่วไป (General waste)** มูลฝอยทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยาก และไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ซองบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกเปื้อนเศษอาหาร โฟมเปื้อนอาหาร ฟิล์มเปื้อนอาหาร เป็นต้น สำหรับขยะทั่วไปนี้ เป็นขยะที่มีปริมาณใกล้เคียงกับขยะอันตราย กล่าวคือ พบประมาณ ร้อยละ ๓ ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๔๘)

๗) **มูลฝอยติดเชื้อ** หมายความว่า มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณหรือมีความเข้มข้น ซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้ว สามารถทำให้เกิดโรคได้ (กฎกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ, ๒๕๔๕)

กรณีมูลฝอยดังต่อไปนี้ ที่เกิดขึ้นหรือใช้ในกระบวนการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์ และการรักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรคและการทดลองเกี่ยวกับโรค และการตรวจชันสูตรศพหรือซากสัตว์ รวมทั้งในการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อ

(๑) ซากหรือชิ้นส่วนของมนุษย์หรือสัตว์ที่เป็นผลมาจากการผ่าตัดการตรวจชันสูตรศพหรือซากสัตว์ และการใช้สัตว์ทดลอง

(๒) วัสดุของมีคม เช่น เข็ม ใบบี กระบอกฉีดยา หลอดแก้ว ภาชนะที่ทำด้วยแก้ว สไลด์ และกระจกปิดสไลด์

(๓) วัสดุซึ่งสัมผัสหรือสงสัยว่าจะสัมผัสกับเลือด ส่วนประกอบของเลือด ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเลือด สารน้ำจากร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์หรือวัคซีนที่ทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิต เช่น สำลี ผ้าก๊อซ ผ้าต่างๆ และท่อยาง

(๔) มูลฝอยทุกชนิดที่มาจากห้องรักษาผู้ป่วยติดเชื้อร้ายแรง

ส่วนที่ ๒

สถานการณ์ขยะมูลฝอยจังหวัดสงขลา

๒.๑ ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดสงขลา

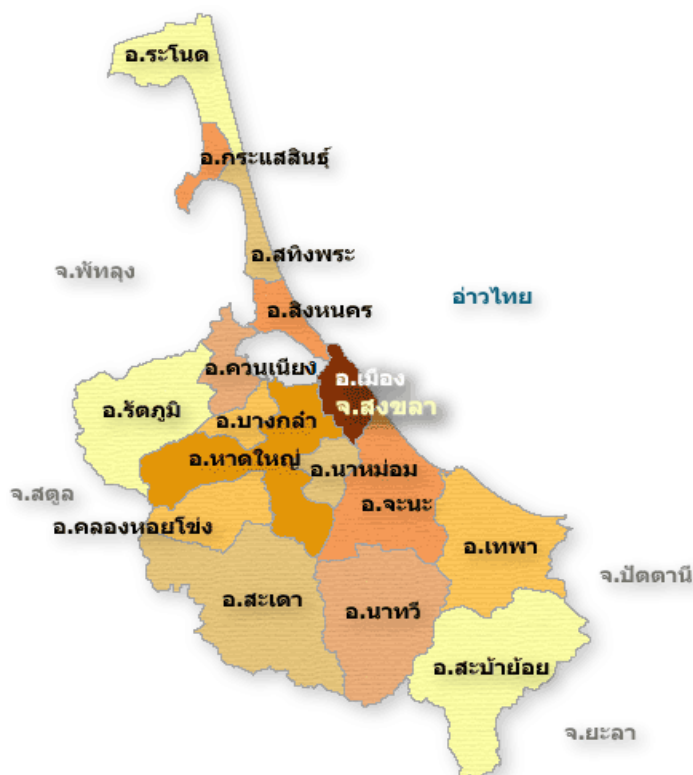
๒.๑.๑ ที่ตั้งและขนาด

จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ตอนล่างระหว่างละติจูดที่ ๖° ๑๗' - ๗° ๕๖' องศาเหนือ ลองจิจูด ๑๐๐° ๐๑' - ๑๐๑° ๐๖' องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๔ เมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตามเส้นทางรถไฟ ๙๔๗ กิโลเมตร และทางหลวงแผ่นดิน ๙๕๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ ๗,๓๙๓.๘๘๙ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๔,๖๒๑,๑๘๐ ไร่ มีขนาดเป็นอันดับ ๒๗ ของประเทศ และใหญ่เป็นอันดับที่ ๓ ของภาคใต้ เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ ทั้งศูนย์กลางการค้า ธุรกิจห้างร้าน ห้างสรรพสินค้า โรงแรม และแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งจากจังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้าน (มาเลเซีย สิงคโปร์) รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการศึกษาของภูมิภาค โดยมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาจำนวน ๕ แห่ง อีกทั้งในส่วนของเขตอำเภอหาดใหญ่ และอำเภอเมือง ได้ถูกประกาศให้เป็นเขตควบคุมมลพิษ ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ และ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๕

(๑) อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อ่าวไทย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี รัฐเคดาห์ และรัฐเปอรลิสของประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล

จังหวัดสงขลา แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๖ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองสงขลา หาดใหญ่ สะเดา นาทมอม คลองหอยโข่ง รัตภูมิ บางกล่ำ ควนเนียง สิงหนคร สทิงพระ กระแสสินธุ์ ระโนด จะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย (สำนักงานจังหวัดสงขลา, ๒๕๕๖)



รูปที่ ๑ แผนที่จังหวัดสงขลา

(๒) ลักษณะภูมิประเทศ

ทางตอนเหนือของจังหวัดเป็นคาบสมุทรแคบและยาวยื่นลงมาทางใต้ เรียกว่า คาบสมุทรสทิงพระ กับส่วนที่เป็นแผ่นดินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางตอนใต้ แผ่นดินทั้งสองเชื่อมต่อกันโดยสะพานติณสูลานนท์ พื้นที่ทางทิศเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ทิศตะวันออกเป็นที่ราบริมทะเล ทิศใต้และทิศตะวันตกเป็นภูเขา และที่ราบสูง ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดแหล่งน้ำที่สำคัญ

(๒.๑) ลักษณะพื้นที่ มีสภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสลับกับภูเขาสูง โดยทิศเหนือและทิศตะวันออกเป็นที่ราบลุ่มและที่ราบชายฝั่งทะเล ส่วนทางทิศตะวันตกและทางทิศใต้เป็นเนินเขาและภูเขาสูงสลับซับซ้อนและที่ลาดชันเชิงชัน โดยสภาพพื้นที่ค่อยๆ ลาดลงเป็นที่ลาดเชิงเขาและที่ราบลูกคลื่นสามารถจำแนกสภาพภูมิประเทศได้ดังนี้

- ๑) พื้นที่ภูเขา ภูมิประเทศบริเวณนี้ประกอบด้วยเทือกเขาน้อยใหญ่มีความสูงระหว่าง ๑๐๐ - ๑,๒๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลาง พบได้ ๓ บริเวณ คือ
 - บริเวณทิศตะวันตกของพื้นที่จังหวัด ซึ่งเป็นที่ตั้งของแนวเทือกเขาบรรทัด เป็นแนวเทือกเขาสูงวางตัวในแนวเหนือ - ใต้ตั้งแต่อำเภอรัตภูมิถึงสะเดา เทือกเขาแห่งนี้เป็นแหล่งต้นกำเนิดลำน้ำสายสำคัญ เช่น คลองรัตภูมิ คลองวาด และคลองจำไทร เป็นต้น
 - บริเวณตอนกลางของพื้นที่จังหวัด เป็นแนวเทือกเขาเตี้ยๆ อยู่ในเขตอำเภอเมืองสงขลา จะนะ เทพา และสะเดา

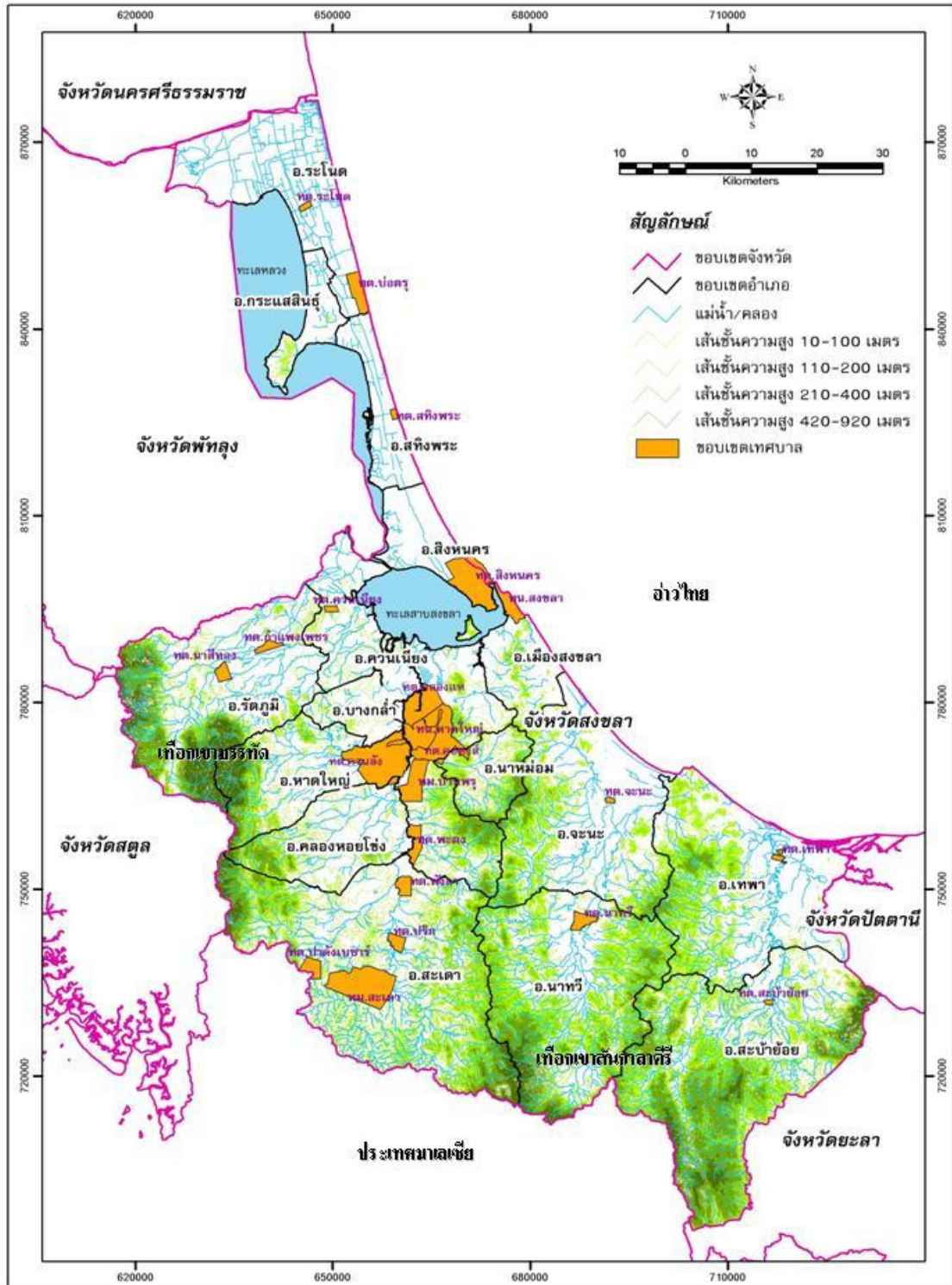
- บริเวณตอนใต้ของพื้นที่จังหวัด ซึ่งเป็นที่ตั้งของแนวเทือกเขาสันกาลาศีรี เป็นแนวเทือกเขาสูงวางตัวในแนวตะวันตก - ตะวันออก เป็นแนวเขตพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับ ประเทศมาเลเซีย อยู่ในเขตอำเภอสะเดา นาทวี และสะบ้าย้อย มียอดเขาสูงที่สุดในจังหวัดสงขลา คือ ยอดเขาปลายทัพ อยู่ในแนวเทือกเขาสันกาลาศีรีในอำเภอสะบ้าย้อย เทือกเขาเหล่านี้เป็นแหล่งต้นกำเนิด ลำน้ำสายสำคัญ เช่น คลองอู่ตะเภา คลองเทพา และคลองนาทวี เป็นต้น

๒) พื้นที่ราบลูกคลื่น เป็นพื้นที่อยู่ถัดจากพื้นที่ภูเขา มีลักษณะภูมิประเทศเป็นเนิน เขาเตี้ยๆ สลับด้วยที่ราบ มีระดับความสูงระหว่าง ๖๐ - ๑๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลาง พบบริเวณอำเภอสะเดา จะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย

๓) พื้นที่ราบลุ่ม มีอาณาบริเวณล้อมรอบทะเลสาบสงขลา เป็นที่ราบเกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำต่างๆ ที่ไหลสู่ทะเลสาบสงขลาจนเกิดเป็นที่ราบขนาดใหญ่ มีค่าระดับความสูงต่ำกว่าระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลาง ๖๐ เมตร พบบริเวณอำเภอควนเนียง บางกล่ำ และหาดใหญ่

๔) พื้นที่ราบชายฝั่งทะเล เป็นที่ราบชายฝั่งที่เกิดจากการทับถมของตะกอนทะเลมีค่าระดับความสูง ต่ำกว่า ๖๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลาง พบทางทิศเหนือ และทิศตะวันออก บริเวณคาบสมุทรสทิงพระ และชายฝั่งทะเลของอำเภอเมืองสงขลา จะนะ และเทพา

(๒.๒) เส้นชั้นความลึก ชายฝั่งทะเลจังหวัดสงขลาเป็นชายฝั่งทะเลแบบยกตัว (Emerged shoreline) เกิดขึ้นจากการยกตัวของเปลือกโลกหรือฝั่งทะเลลดระดับลง ทำให้บริเวณที่เคยจมอยู่ใต้ระดับน้ำทะเลไหลล้นน้ำขึ้นมา รูปร่างของแนวชายฝั่งมักเรียบตรง ไม่เว้าแหว่ง ระดับความลึกค่อยๆ เพิ่มขึ้น คือ ลึกประมาณ ๐.๔ - ๒๐ เมตร



รูปที่ ๒ แผนที่แสดงที่ตั้ง ขอบเขตการปกครอง และลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดสงขลา

(๓) ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดสงขลาอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมเมืองร้อน มีลมมรสุมพัดผ่านประจำทุกปี คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ส่งผลให้มีฤดูกาลเพียง ๒ ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนจัดในเดือนเมษายน แต่เนื่องจากอยู่ใกล้ทะเล จึงมีกระแสน้ำและความชุ่มชื้นมาก ส่งผลให้อากาศไม่ร้อนมาก และฤดูฝน ตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมกราคมในปี ๒๕๕๕ จังหวัดสงขลา มีอุณหภูมิเฉลี่ย ๒๘.๑ องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิสูงสุดในเดือนพฤษภาคมและมิถุนายน (๒๙.๑ องศาเซลเซียส) และอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนมกราคม (๒๖.๗ องศาเซลเซียส) มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี ๒๒๓.๙๑ มิลลิเมตร มีจำนวนวันฝนตก ๒๐๑ วัน โดยเดือนที่มีจำนวนวันที่ฝนตกมากที่สุดคือเดือนเมษายน (๒๕ วัน) ปริมาณน้ำฝน ในปี ๒๕๕๖ จังหวัดสงขลา มีปริมาณน้ำฝนรวมตลอดทั้งปี ๒๗๙๓.๖ มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก ๑๗๕ วัน ปริมาณฝนตกมากที่สุดช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม วัดได้สูงสุด คือ ช่วงเดือนพฤศจิกายน วัดปริมาณน้ำฝนได้ ๗๕๗.๗ มิลลิเมตร ปริมาณฝนตกน้อยที่สุดช่วงเดือนมีนาคมวัดปริมาณน้ำฝนได้ ๐.๗ มิลลิเมตร

ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบสถิติข้อมูลปริมาณน้ำฝนของจังหวัดสงขลาในปี ๒๕๕๕ กับปี ๒๕๕๖ พบว่า ในปี ๒๕๕๖ ปริมาณน้ำฝนมากกว่าจำนวน ๑๐๗ มิลลิเมตร คิดเป็น ๓.๘๘ % จำนวนฝนตกมากกว่าจำนวน ๘ วัน คิดเป็น ๔.๗๙ % และอุณหภูมิเฉลี่ยสูงขึ้น ๐.๐๒ องศาเซลเซียส

(๔) ข้อมูลด้านประชากร

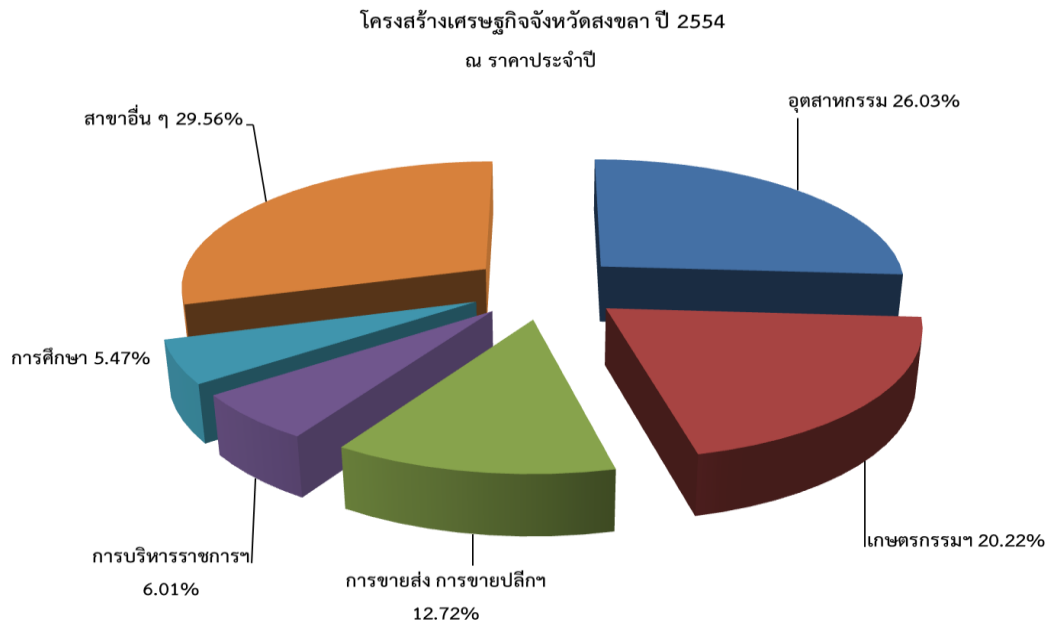
จังหวัดสงขลา มีประชากร ณ เดือนธันวาคม ๒๕๕๖ จำนวนรวมทั้งสิ้น ๑,๓๘๙,๘๙๐ คน แบ่งเป็นเพศชาย ๖๗๘,๔๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๘๒ เพศหญิง ๗๑๑,๔๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๑๘ จำนวนครัวเรือน ๔๘๐,๒๑๕ ครัวเรือน

(๕) ข้อมูลสภาพทางเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสงขลา (GPP AT CURRENT MARKET PRICES) ปี ๒๕๕๔ มีมูลค่าเท่ากับ ๒๑๔,๗๙๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๓ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) และคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐๙ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคใต้ (GRP) ซึ่งมีมูลค่าสูงสุดของภาคใต้

โครงสร้างการผลิตของจังหวัดสงขลาขึ้นอยู่กับสาขาอุตสาหกรรมเป็นหลัก โดยมีสัดส่วนร้อยละ ๒๖.๐๓ ของ GPP สาขาการผลิตที่มีความสำคัญรองลงมา ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ มีสัดส่วนร้อยละ ๒๐.๒๒ และสาขาการขนส่ง ขยายปลีก มีสัดส่วนร้อยละ ๑๒.๗๒

รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในจังหวัดสงขลา ปี ๒๕๕๔ เท่ากับ ๑๔๕,๒๗๐ บาทต่อปี เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๓ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย ๑๒๗,๓๔๓ บาทต่อปี เป็นอันดับที่ ๕ ของภาคใต้ และเป็นอันดับที่ ๑ ของกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ ขณะที่รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประเทศ ในปี ๒๕๕๔ เท่ากับ ๑๖๔,๕๑๒ บาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๓ ซึ่งเท่ากับ ๑๕๙,๑๐๕ บาทต่อปี โดยมีอัตราการขยายตัวเศรษฐกิจจังหวัดสงขลาเฉลี่ยร้อยละ ๑.๔๒ ต่อปี



ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ ๓ สัดส่วนโครงสร้างการผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสงขลา ปี ๒๕๕๔

(๖) ข้อมูลสภาพทางสังคม

ประชากรในจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมา คือ การประกอบอาชีพรับจ้าง การทำงานในภาคอุตสาหกรรม การประมง และการประกอบธุรกิจ โดยส่วนใหญ่เน้นถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือ ศาสนาอิสลาม

(๗) ข้อมูลด้านสาธารณสุข

จังหวัดสงขลา มีสถานบริการสาธารณสุขของภาครัฐและเอกชน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา, ๒๕๕๖) มีรายละเอียดดังนี้

๑. สถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ๑๙ แห่ง รวมจำนวน ๒,๑๒๔ เตียง ประกอบด้วย

- ๑) โรงพยาบาลศูนย์ ๑ แห่ง คือ รพ.หาดใหญ่ ขนาด ๕๙๖ เตียง
- ๒) โรงพยาบาลทั่วไป ๑ แห่ง คือ รพ.สงขลา ขนาด ๕๐๘ เตียง
- ๓) โรงพยาบาลชุมชน ๑๕ แห่ง จำนวน ๕๗๐ เตียง
 - ๓.๑) ขนาด ๙๐ เตียง ๑ แห่ง คือ รพ.สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ณ อ.นาทวี
 - ๓.๒) ขนาด ๖๐ เตียง ๒ แห่ง คือ รพ.ระโนด และ รพ.จะนะ
 - ๓.๓) ขนาด ๓๐ เตียง ๑๒ แห่ง

๔) โรงพยาบาลเฉพาะทาง ๒ แห่ง คือ โรงพยาบาลจิตเวชสงขลาราชนครินทร์ ๑ แห่ง ขนาด ๓๐๐ เตียง และศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด ๑ แห่ง ๑๕๐ เตียง

๕) หน่วยบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ รวม ๒๓๑ แห่ง

๒. สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สังกัดกระทรวงอื่นประเภทมีเตียงจำนวน ๕ แห่ง ๙๕๒ เตียง คือ

๑) โรงพยาบาลสงขลานครินทร์	ขนาด ๘๕๕	เตียง
๒) โรงพยาบาลทันตกรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	ขนาด ๑๒	เตียง
๓) โรงพยาบาลค่ายเสนาณรงค์ (กองทัพบก)	ขนาด ๖๐	เตียง
๔) โรงพยาบาลฐานทัพเรือสงขลา (กองทัพเรือ)	ขนาด ๑๕	เตียง
๕) โรงพยาบาลกองบิน ๕๖ (กองทัพอากาศ)	ขนาด ๑๐	เตียง

สำหรับประเภทไม่มีเตียง คือ ศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาล รวม ๒๖ แห่ง

๓. สถานบริการสาธารณสุขของเอกชนมีโรงพยาบาลเอกชนจำนวน ๕ แห่ง ๖๐๒ เตียง คือ

๑) โรงพยาบาลกรุงเทพหาดใหญ่	ขนาด ๒๐๐	เตียง
๒) โรงพยาบาลศิรินครินทร์	ขนาด ๑๒๐	เตียง
๓) โรงพยาบาลราษฎร์ยินดี	ขนาด ๑๙๖	เตียง
๔) โรงพยาบาลมิตรภาพสามัคคี	ขนาด ๕๖	เตียง
๕) โรงพยาบาลพัทยเวช	ขนาด ๓๐	เตียง

๔. คลินิกเอกชน รวมจำนวน ๔๕๔ แห่ง ประกอบด้วย

๑) คลินิกเวชกรรมทั่วไป	๒๐๔	แห่ง
๒) คลินิกเวชกรรมเฉพาะทาง	๑๐๗	แห่ง
๓) คลินิกการพยาบาลและผดุงครรภ์	๓	แห่ง
๔) คลินิกกายภาพบำบัด	๔	แห่ง
๕) คลินิกเทคนิคการแพทย์	๑๐	แห่ง
๖) คลินิกการแพทย์แผนไทย	๒๔	แห่ง
๗) สหคลินิก	๑๔	แห่ง

๘) คลินิกทันตกรรม ๘๘ แห่ง คือ ทันตกรรมทั่วไป ๘๖ แห่ง และทันตกรรมชั้นสอง

๒ แห่ง

(๘) ระบบสาธารณูปโภค

จังหวัดสงขลา มีจำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้า และโทรศัพท์ใช้ครบทุกหมู่บ้าน มีปริมาณการผลิตน้ำประปา ๕๐,๔๕๒,๖๔๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี มีทางหลวงแผ่นดินระยะทางประมาณ ๖๖๙.๔๓๑ กิโลเมตร

(๙) แรงงาน

จังหวัดสงขลา มีแรงงานรวม ๘๒๘,๗๖๘ คน เป็นผู้มีงานทำ ๘๒๐,๙๑๗ คน เป็นผู้ว่างงานจำนวน ๗,๒๖๗ คน มีอัตราการว่างงาน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๘ แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกภาคเกษตรกรรม โดยผู้มีงานทำประกอบอาชีพด้านการขายส่ง/การขายปลีก การผลิต และโรงแรม/อาหารมากที่สุดตามลำดับ

(๑๐) เขตการปกครอง

จังหวัดสงขลา แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๖ อำเภอ ๑๒๔ ตำบล ๙๘๐ หมู่บ้าน มีเทศบาลทั้งหมด ๔๙ แห่ง เป็นเทศบาลนคร จำนวน ๒ แห่ง คือ เทศบาลนครสงขลา และเทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลเมือง จำนวน ๑๒ แห่ง และเทศบาลตำบล ๓๕ แห่ง และมีองค์การบริหารส่วนตำบล ๙๒ แห่ง (สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา, ๒๕๕๖)

๒.๑.๒ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑) ทรัพยากรดินและที่ดิน

จังหวัดสงขลา มีเนื้อที่ทั้งหมด ๗,๓๙๓.๘๙ ตารางกิโลเมตร กองสำรวจดิน กรมพัฒนาที่ดิน จำแนกดินในจังหวัดสงขลาได้จำนวน ๙๕ ชุด ส่วนใหญ่เป็นดินทราย ดินทรายปนดินร่วนและดินเหนียว บางส่วน ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินของจังหวัดสงขลาจากการแปลภาพถ่ายดาวเทียม LANDSAT-๕TM (บันทึกข้อมูล ปี ๒๕๔๙) จำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ดังนี้

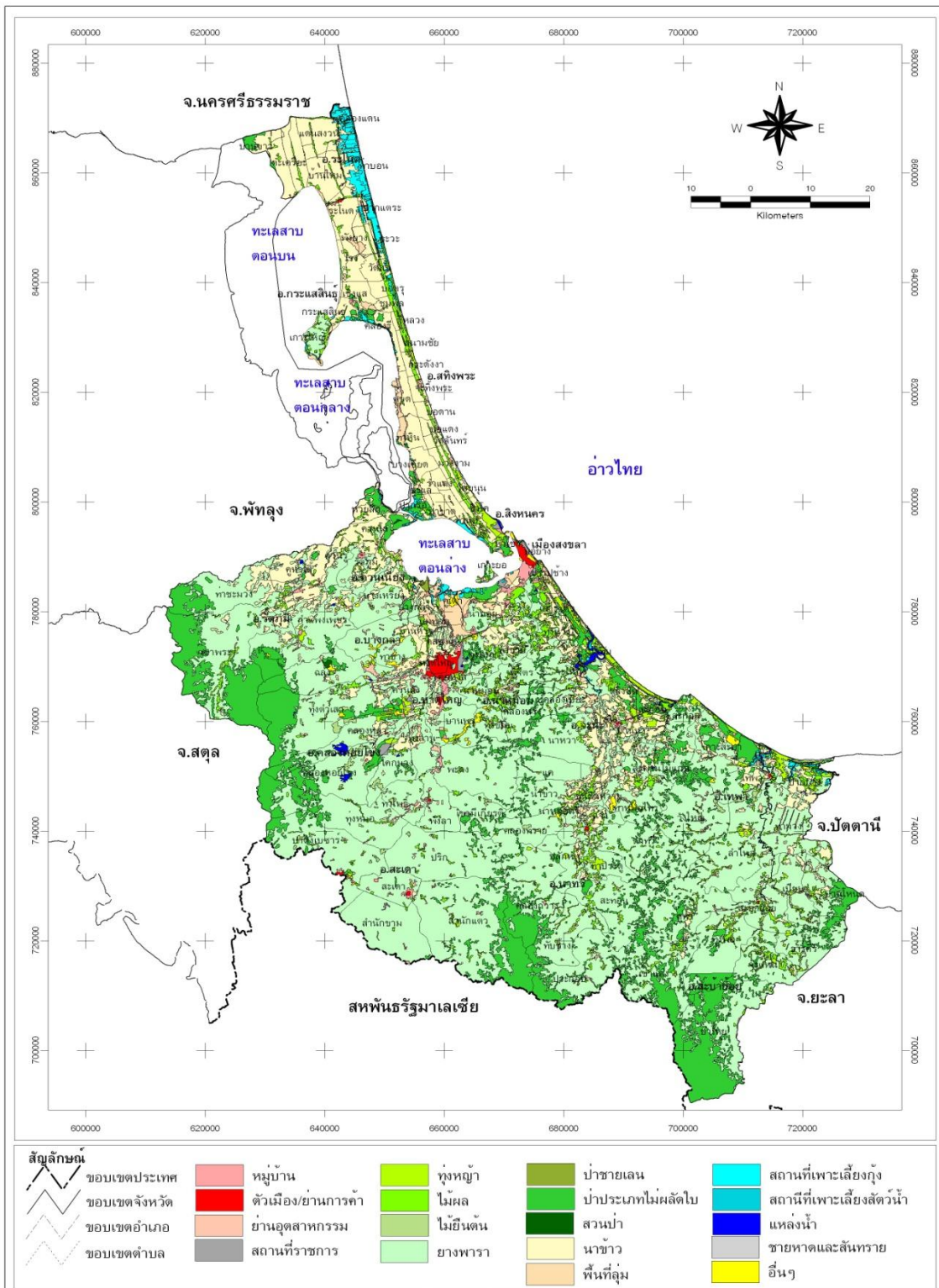
- พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ประมาณ ๕๕๖,๘๐๖ ไร่ ประกอบด้วยป่าไม้ผลัดใบ ป่าชายเลนและป่าบึงหรือป่าพรุ

- พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ประมาณ ๓,๔๙๒,๕๗๕ ไร่ ประกอบด้วยสวนยางพารา ปาล์มน้ำมัน นาข้าว ไม้ยืนต้น ไม้ผลผสม และสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

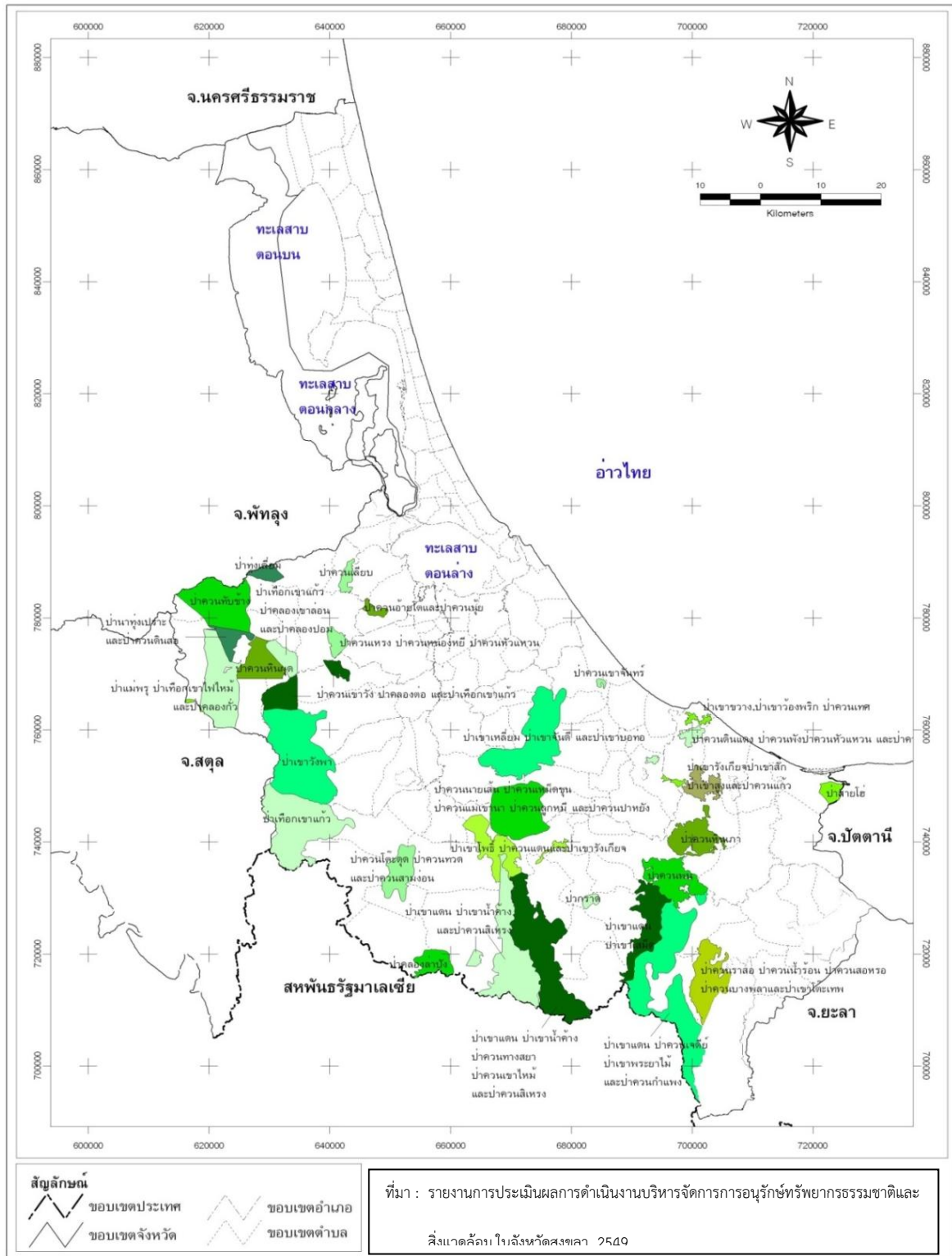
- พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ประมาณ ๒๑,๖๖๘ ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่อ่างเก็บน้ำ คลองระบายน้ำ ทะเลสาบ บึง และลำคลอง

- พื้นที่ชุมชนและสถานที่สำคัญ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๙๒,๖๒๕ ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่ชุมชนที่อยู่อาศัย ตัวเมือง ย่านการค้า หมู่บ้าน สถานที่ราชการ นิคมอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรม และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

- พื้นที่อื่นๆ มีเนื้อที่ประมาณ ๒๒๗,๘๓๗ ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่ลุ่ม พื้นที่ไม้พุ่มหรือทุ่งหญ้า สลัดไม้พุ่ม เหมืองแร่ เหมืองเก่า และบ่อขุด



รูปที่ ๔ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในจังหวัดสงขลา



รูปที่ ๖ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในจังหวัดสงขลา

(๓) ทรัพยากรสัตว์ป่า

จังหวัดสงขลา มีแหล่งอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ทั้งอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๑ แห่ง วนอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๑ แห่ง ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่า จำนวน ๑ แห่ง เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๕ แห่ง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ๒ แห่ง โดยพบสัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์ เช่น ชะมดแปลงลายแถบ อีเห็นลายพาด ชะนีมือขาว กระรอกหางม้าใหญ่และเสือลายเมฆ บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าโตนงาช้าง

(๔) ทรัพยากรน้ำ

แหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญในจังหวัดสงขลา ได้แก่

๑. ทะเลสาบสงขลา เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศ มีพื้นที่ส่วนที่เป็นพื้นน้ำประมาณ ๑,๐๔๖.๐๔ ตารางกิโลเมตร อยู่ในเขตจังหวัดสงขลาและพัทลุง แบ่งออกเป็น ๔ ช่วง คือ

๑.๑ ทะเลน้อย อยู่ในเขตจังหวัดพัทลุง มีสภาพเป็นน้ำจืด

๑.๒ ทะเลสาบตอนบน (ทะเลหลวง) สภาพน้ำส่วนใหญ่เป็นน้ำจืด และกร่อยตามช่วงฤดูกาล

๑.๓ ทะเลสาบตอนกลาง (ทะเลสาบ) อยู่ถัดจากทะเลหลวงลงมา เป็นส่วนที่มีเกาะมากมาย ที่สำคัญ คือ เกาะสี่ เกาะห้า (ที่เป็นสัมปทานรังนกนางแอ่น) เกาะหมาก และเกาะนางคำ เป็นต้น สภาพน้ำส่วนใหญ่เป็นน้ำกร่อย

๑.๔ ทะเลสาบตอนล่าง (ทะเลสาบสงขลา) เป็นส่วนที่อยู่ตอนนอกสุดที่เปิดออกสู่อ่าวไทย สภาพน้ำส่วนใหญ่เป็นน้ำเค็ม

๒. คลองอู่ตะเภา ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาสันกาลาศีรี ในตำบลสำนักแต้ว อำเภอสะเดา ไหลผ่านตำบลต่างๆ ในอำเภอสะเดาและอำเภอหาดใหญ่ ลงสู่ทะเลสาบสงขลาที่คลองบางกล่ำมีความยาวประมาณ ๕๐ กิโลเมตร

๓. คลองवाद มีต้นน้ำจากเทือกเขาบรรทัด ในอำเภอหาดใหญ่ไหลไปลงคลองอู่ตะเภา ความยาวประมาณ ๓๗ กิโลเมตร

๔. คลองเทพา มีต้นน้ำจากเทือกเขาสันกาลาศีรี ไหลผ่านอำเภอสะบ้าย้อยและอำเภอเทพา ไปลงอ่าวไทยที่ตำบลเทพา ความยาวประมาณ ๘๐ กิโลเมตร

๕. คลองรัตภูมิ ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาบรรทัดและเขาหลวง กั้นเขตแดนระหว่างอำเภอรัตภูมิกับจังหวัดสตูล ไหลผ่านอำเภอรัตภูมิ อำเภอควนเนียง ลงสู่ทะเลสาบสงขลาที่บ้านปากบาง มีความยาวประมาณ ๔๕ กิโลเมตร

๖. คลองนาทวี ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาสันกาลาศีรี ผ่านอำเภอนาทวี อำเภอจะนะ ไหลลงสู่อ่าวไทยที่ปากบางสะกอม ความยาวประมาณ ๗๐ กิโลเมตร

(๕) ทรัพยากรธรณี

จังหวัดสงขลา มีแร่ธาตุที่สำคัญ ได้แก่ แร่หินควอร์ตต์ แร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินดินดาน แร่หินประดับชนิดหินแกรนิต แร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน แร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินแกรนิต แร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินควอร์ตต์ แร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินดินดาน และแร่ดีบุก

(๖) ความหลากหลายทางชีวภาพ

จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ คือ พื้นที่ชุ่มน้ำในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบ (มีพื้นที่บางส่วนในจังหวัดพัทลุง) ซึ่งมีนกจำนวน ๒๑๖ ชนิด และปลา ๘๘ ชนิด พื้นที่ชุ่มน้ำในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย มีนก ๒๑๗ ชนิด ปลา ๒๙ ชนิด (มีพื้นที่บางส่วนอยู่ในจังหวัดพัทลุงและนครศรีธรรมราช) นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ที่มีความหลากหลายของพืชพรรณและสัตว์ป่าอื่นๆ เช่น อุทยานนกน้ำคูขุด น้ำตกโตนงาช้าง เป็นต้น

๒.๒ สถานการณ์ขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ

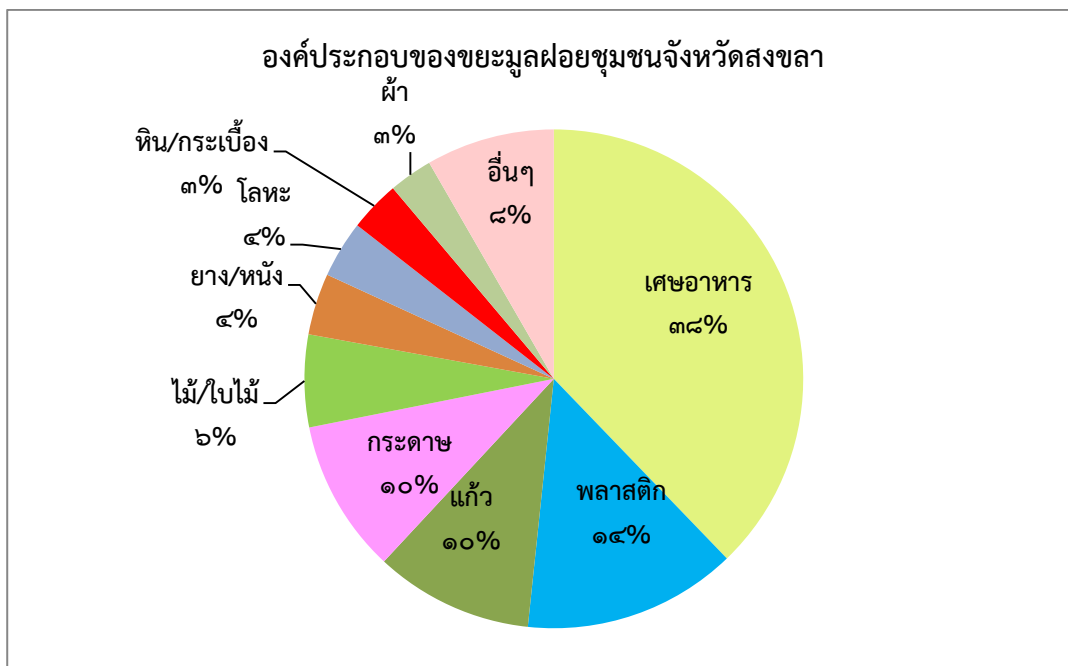
๒.๒.๑ ขยะมูลฝอยชุมชน

(๑) อัตราการผลิต ปริมาณและองค์ประกอบของขยะมูลฝอย

จังหวัดสงขลา มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน ประมาณ ๑,๕๙๔ ตันต่อวัน แบ่งเป็นขยะมูลฝอยที่เกิดจากเทศบาล จำนวน ๑,๐๕๘ ตันต่อวัน และเป็นขยะมูลฝอยที่เกิดในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๕๓๖ ตันต่อวัน (พิจารณาจากอัตราการเกิดขยะมูลฝอย เทศบาลนคร ๑.๘๙ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน เทศบาลเมือง ๑.๑๕ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน เทศบาลตำบล ๑.๐๒ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน องค์การบริหารส่วนตำบล ๐.๙๑ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน) (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๕)



องค์ประกอบของขยะมูลฝอยชุมชนในเขตเทศบาลในพื้นที่จังหวัดสงขลา ซึ่งกรมควบคุมมลพิษ ได้ศึกษาเมื่อปี ๒๕๕๕ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นขยะเศษอาหาร (เฉลี่ยร้อยละ ๓๗.๘๐) รองลงมา คือ พลาสติก (เฉลี่ยร้อยละ ๑๓.๘๗) แก้ว (เฉลี่ยร้อยละ ๑๐.๒๖) กระดาษ (เฉลี่ยร้อยละ ๙.๙๕) ไม้/ใบไม้ (เฉลี่ยร้อยละ ๕.๙๙) ยาง/หนัง (เฉลี่ยร้อยละ ๓.๙๙) โลหะ (เฉลี่ยร้อยละ ๓.๗๐) หิน/กระเบื้อง (เฉลี่ยร้อยละ ๓.๒๙) ผ้า (เฉลี่ยร้อยละ ๒.๘๓) และอื่นๆ (เฉลี่ยร้อยละ ๘.๓๓)

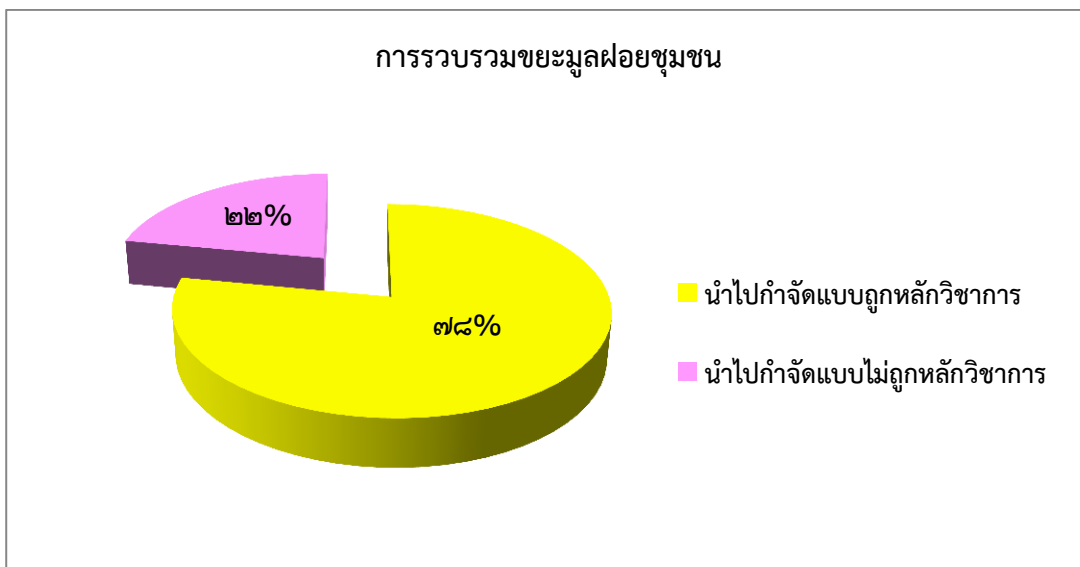


(๒) การคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

กรมควบคุมมลพิษได้ทำการศึกษานำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ในปี ๒๕๕๕ พบว่า จังหวัดสงขลา มีอัตราการนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ร้อยละ ๑๖.๖ เป็นการนำกลับมาใช้ใหม่ผ่านกิจกรรมธนาคารขยะ และทำปุ๋ยหมัก นอกจากนี้ ในปี ๒๕๕๖ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖ ได้ดำเนินโครงการลด ใช้ซ้ำ และแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ (๓Rs) ในพื้นที่เทศบาลทั้ง ๔๗ แห่งของจังหวัดสงขลา ภายใต้โครงการเมืองสวยใส่รั้วมลพิษ พบว่า เทศบาลทั้ง ๔๗ แห่ง มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ ๘๕,๖๑๙ ตันต่อปี คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๗ โดยสัดส่วนประเภทขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ ประเภทขยะอินทรีย์ ๑,๐๐๗ ตันต่อปี คิดเป็นร้อยละ ๑.๒ และขยะรีไซเคิล ๘๔,๖๑๒ ตันต่อปี คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๘ โดยกิจกรรมที่ดำเนินการส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมในลักษณะการรณรงค์ให้ความรู้ในเรื่องของการจัดการขยะมูลฝอย หากพิจารณาถึงกิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแล้วสามารถนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์มากที่สุด คือ กิจกรรมร้านรับซื้อของเก่า การคัดแยกขยะจากพนักงานประจำรถเก็บขนขยะ และการคัดแยกขยะจากบริเวณสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ส่วนกิจกรรมอย่างอื่น เช่น การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก ธนาคารขยะ ทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิล สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ และขยะแลกของ/แลกไข่ มีค่อนข้างน้อย

(๓) การรวบรวมขยะมูลฝอยชุมชน

จังหวัดสงขลา มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๑๔๐ แห่ง มีการให้บริการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยไปกำจัดจำนวน ๗๐ แห่ง และไม่มีบริการจำนวน ๗๐ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๕๐ เท่ากัน โดยมีปริมาณขยะมูลฝอยที่รวบรวมได้ ๖๗๓ ตันต่อวัน แบ่งเป็นปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ ๕๒๘ ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๗๘ และกำจัดแบบไม่ถูกหลักวิชาการ ๑๔๕ ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๒๒ ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้



(๔) การกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน

จังหวัดสงขลา มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักวิชาการ โดยเป็นการฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary landfill) จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ ระบบกำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลนครสงขลา เทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลเมืองบ้านพรุ และเทศบาลเมืองสะเดา โดยแต่ละแห่งให้บริการกำจัดขยะมูลฝอยจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนบริเวณใกล้เคียงมีปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ ๕๒๘ ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๗๘ ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้ ส่วนปริมาณขยะมูลฝอย จำนวน ๑๔๕ ตันต่อวัน ถูกกำจัดในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกหลักวิชาการ จำนวน ๒๗ แห่ง กระจายทั่วไปในพื้นที่ ๑๖ อำเภอของจังหวัด ซึ่งก่อให้เกิดขยะสะสมตกค้างปริมาณ ๒,๔๗๑,๘๔๐ ตัน

นอกจากนี้ เทศบาลนครหาดใหญ่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ โดยจัดหาเอกชนมาลงทุนก่อสร้างและบริหารจัดการระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน โดยทำสัญญาร่วมกับบริษัท จีเดค จำกัด ในการดำเนินการโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าจากพลังงานขยะมูลฝอย ซึ่งใช้ระบบแก๊สซิฟิเคชัน (Ash Melting Gasification) ในการเผาไหม้ สามารถกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนได้ประมาณวันละ ๒๕๐ ตันผลิตกระแสไฟฟ้าได้ ๖.๗ เมกะวัตต์ โดยให้บริการกำจัดขยะมูลฝอยจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนบริเวณใกล้เคียงโดยเปิดดำเนินการในปลายปี ๒๕๕๗

โดยสถานที่และวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยในจังหวัดสงขลาที่มีระบบการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลักวิชาการ จำนวน ๔ แห่ง คือ เทศบาลนครสงขลา เทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลเมืองสะเดา และเทศบาลเมืองบ้านพรุ มีรายละเอียดดังนี้

๑. ระบบการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลนครสงขลา ตั้งอยู่ที่บ้านบ่ออิฐ หมู่ที่ ๘ ต.เกาะแต้ว อ.เมือง จ.สงขลา เนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ห่างจากเขตเทศบาลประมาณ ๗ กิโลเมตร เทศบาลเริ่มดำเนินการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ๒๕๔๒ เป็นต้นมา คิดอัตราค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอย ๔๐๐ บาท/ตัน ทั้งนี้ เทศบาลนครสงขลาไม่มีนโยบายที่จะจัดเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขนขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนประชาชนในพื้นที่ แต่ได้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขนขยะมูลฝอยจากร้านค้าและตลาดสด

๒. ระบบการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลนครหาดใหญ่ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๓ ถนนทางไปสนามบิน ต.ควนลัง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา เนื้อที่ ๑๓๕ ไร่ ห่างจากเขตเทศบาล ๑๒ กิโลเมตร โดยมีอัตราค่าบริการ

กำจัดขยะมูลฝอย ๕๐๐ บาท/ตัน ทั้งนี้ เทศบาลนครหาดใหญ่ไม่มีนโยบายที่จะจัดเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยจากประชาชนในพื้นที่

๓. ระบบการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนเทศบาลเมืองสะเดา ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล บริเวณถนนเลี้ยวเมือง บ้านหน้าฮั่ว ต.สะเดา อ.สะเดา จ.สงขลา เนื้อที่ ๙๖ ไร่ ห่างจากเขตเทศบาล ๗ กิโลเมตร โดยคิดค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานเอกชนที่นำขยะมูลฝอยมากำจัดในอัตรา ๕๐๐ บาท และ ๑,๒๐๐ บาทต่อตัน ทั้งนี้ เทศบาลเมืองสะเดามีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขนขยะมูลฝอยสำหรับอาคารและเคหะไม่เกิน ๒๐ ลิตร/วัน เดือนละ ๑๕ บาท และค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานเอกชนที่นำขยะมูลฝอยมากำจัดในอัตรา ๕๐๐ บาท และ ๑,๒๐๐ บาทต่อตัน ตามลำดับ

๔. ระบบการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนเทศบาลเมืองบ้านพรุ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๕ ต.บ้านพรุ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา เนื้อที่ ๑๐๐ ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านไร่ ห่างจากเขตเทศบาล ๘ กิโลเมตร เริ่มดำเนินการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๔๒ โดยคิดค่าธรรมเนียมการกำจัดขยะมูลฝอยจากหน่วยงานอื่นที่นำขยะมูลฝอยมารวมกำจัดในอัตรา ๓๐๐ บาท/ตัน ยกเว้นเทศบาลตำบลบ้านไร่ จัดเก็บในอัตรา ๑๒๐ บาท/ตัน ทั้งนี้ เทศบาลเมืองบ้านพรุไม่มีนโยบายจัดเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยจากประชาชนในพื้นที่

ตารางที่ ๑ การกำจัดขยะมูลฝอยแบบรวมศูนย์จังหวัดสงขลา

สถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอย อย่างถูกหลักสุขาภิบาล	อปท./หน่วยงานที่นำขยะมูลฝอยมากำจัด		ปริมาณ ขยะมูลฝอย (ตัน/วัน)
	จำนวน (แห่ง)	อปท./หน่วยงาน	
เทศบาลนครสงขลา	๑๓	ทต.เกาะแก้ว ทต.พะวง ทม.สิงหนคร ทม.ม่วงงาม ทต.น้ำน้อย อบต.เกาะยอ อบต.ทุ่งหวัง อบต.ทุ่งใหญ่ อบต.ตลิ่งชัน อบต.วัดขนุน อบต.ท่าข้าม อบต.วัดจันทร์ หน่วยงานอื่น	๑๘๑
เทศบาลนครหาดใหญ่	๗	ทม.คลองแห ทต.ท่าช้าง ทต.บ้านหาร ทต.คูเต่า อบต.ฉลุง อบต.ทุ่งขมิ้น อบต.นาหม่อม	๒๐๓
เทศบาลเมืองสะเดา	๑๐	ทม.ปาดังเบซาร์ ทต.สำนักขาม ทต.คลองแงะ ทต.นาทวีนอก อบต.เขามี่เกียรติ อบต.ท่าโพธิ์ อบต.ปริก อบต.พังลา อบต.สำนักแก้ว อบต. คลองทราย	๖๙
เทศบาลเมืองบ้านพรุ	๔	ทม.คอหงส์ ทต.พะตง ทต.บ้านไร่ อบต.พะตง	๗๕

(๕) การจัดการขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖ และจังหวัดสงขลา ได้ร่วมกันวางแผนการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมของจังหวัดสงขลา และมีข้อตกลงร่วมกัน (MOU) การแบ่งกลุ่มพื้นที่ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (Cluster) จำนวน ๑๑ กลุ่ม ดังนี้

๑. กลุ่มเทศบาลนครสงขลา (M๒) เทศบาลนครสงขลาเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย โดยใช้พื้นที่ระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาลของเทศบาลนครสงขลา พื้นที่ ๒๐๐ ไร่ ณ ที่สาธารณะประโยชน์บ้านบ่ออิฐ ต.เกาะแก้ว อ.เมือง จ.สงขลา ขณะนั้นมีท้องถิ่นเข้าร่วม

ในการจัดตั้งศูนย์ฯ ๖ แห่ง คือ ทน.สงขลา ทม.สิงหนคร ทม.เขารูปช้าง ทต.พะวง ทต.เกาะแก้ว และ อบต.เกาะยอ

๒. กลุ่มเทศบาลเมืองบ้านพรุ (S) เทศบาลเมืองบ้านพรุเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย โดยใช้พื้นที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาลของเทศบาลเมืองบ้านพรุ พื้นที่ ๑๐๐ ไร่ ณ หมู่ ๕ ต.บ้านพรุ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ขณะนั้นมีท้องถิ่นเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ ๕ แห่ง คือ ทม.บ้านพรุ ทม.คอหงส์ ทต.พะตง ทต.บ้านไร่ อบต.พะตง

๓. กลุ่มเทศบาลเมืองสะเดา (M๓) เทศบาลเมืองสะเดาเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย โดยใช้พื้นที่ระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาลของเทศบาลเมืองสะเดา พื้นที่ ๙๖ ไร่ ณ บ้านหน้าฮั่ว อ.สะเดา จ.สงขลา ขณะนั้นมีท้องถิ่นเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ ๑๒ แห่ง คือ ทม.สะเดา ทม.ป่าดงเบขาร์ ทต.ปริง ทต.พังลา ทต.ป่าดงเบขาร์ ทต.สำนักขาม อบต.ปริง อบต.ทุ่งหมอบ อบต.เขามิเกียรติ อบต.พังลา อบต.ท่าโพธิ์ และ อบต.สำนักแก้ว

๔. กลุ่มอำเภอสติงพระ (S) เทศบาลตำบลสติงพระเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอยมีพื้นที่ดำเนินการ ๒ แปลง คือ ที่ดินของเทศบาลตำบลสติงพระ ณ หมู่ ๔ ต.จะติงพระ อ.สติงพระ ขนาดพื้นที่ ๓ ไร่ และที่ดินของ อบต.คูขุด ณ หมู่ ๒ ต.คูขุด อ.สติงพระ พื้นที่ ๘ ไร่ ขณะนั้นมีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอสติงพระเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม ๑๓ แห่ง คือ ทต.สติงพระ อบต.คูขุด อบต.จะติงพระ อบต.ท่าหิน อบต.บ่อดาน อบต.คลองรี อบต.บ่อด่าง อบต.ชุมพล อบต.วัดจันทร์ อบต.สนามชัย อบต.กระดิงงา และ อบต.ดีหลวง

๕. กลุ่มเทศบาลนครหาดใหญ่ (M๑) เทศบาลนครหาดใหญ่เป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ใช้พื้นที่ ณ ต.ทุ่งขม้น อ.นาหม่อม จ.สงขลา พื้นที่ ๕๑๗ ไร่ ขณะนั้นมีท้องถิ่นในบริเวณใกล้เคียงเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ ๑๐ แห่ง คือ ทน.หาดใหญ่ ทม.คลองแห ทม.ทุ่งตำเสา ทต.คูเต่า ทต.ท่าช้าง ทต.น่าน้อย อบต.ท่าข้าม อบต.ทุ่งใหญ่ อบต.ฉลุง และ อบต.คลองอู่ตะเภา

๖. กลุ่มอำเภอควนเนียง (S) เทศบาลตำบลควนเนียงเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย โดยใช้พื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติทุ่งบางนกออก ต.ควนโส อ.ควนเนียง จ.สงขลา พื้นที่ ๑๐๐ ไร่ ขณะนั้นมีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอควนเนียงเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม ๕ แห่ง คือ ทต.ควนเนียง อบต.ควนโส อบต.รัตภูมิ อบต.บางเหรียญ และ อบต.ห้วยลึก

๗. กลุ่มอำเภอเทพา (S) เทศบาลตำบลเทพาเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ใช้พื้นที่สาธารณะประโยชน์บ่อลาญ หมู่ที่ ๒ ต.เทพา จ.สงขลา พื้นที่ ๕๐๐ ไร่ ขณะนั้นมีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอเทพาเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม ๘ แห่ง คือ ทต.เทพา อบต.เกาะสะบ้า อบต.ท่าม่วง อบต.เทพา อบต.ปากบาง อบต.ลำไพล อบต.วังใหญ่ และ อบต.สะกอม

๘. กลุ่มอำเภอรโนด (S) เทศบาลตำบลระโนดเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย โดยจะซื้อที่ดินในเขต ต.พังยาง อ.ระโนด ๓๐๐ ไร่ ซึ่งเป็นที่ดินของเอกชนซึ่งพร้อมที่จะขายให้กับรัฐ แต่ยังไม่ผ่านขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่ ขณะนี้มีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอรโนดเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม ๑๓ แห่ง คือ ทต.ระโนด ทต.บ่อตรุ ทต.ปากแตระ อบต.ท่าบอน อบต.บ้านขาว อบต.บ้านใหม่ อบต.ระโนด อบต.ระวะ อบต.วัดสน อบต.พังยาง อบต.ตะเคียน อบต.แดนสงวน และ อบต.คลองแดน

๙. กลุ่มอำเภอจะนะ (M๓) เทศบาลตำบลจะนะเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ยังไม่มีพื้นที่ดำเนินการขณะนี้มีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอจะนะเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม

๑๕ แห่ง คือ ทต.จะนะ อบต.คลองเปียะ อบต.จะโหนด อบต.ตลิ่งชัน อบต.ท่าหม่อไทร อบต.นาทับ อบต.นาหว้า อบต.น้ำขาว อบต.บ้านนา อบต.สะกอม อบต.สะพานไม้แก่น อบต.ขุนตัดหวาย อบต.แค อบต.คู และ อบต.ป่าชิง

๑๐. กลุ่มอำเภอสะบ้าย้อย (S) เทศบาลตำบลสะบ้าย้อยเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ยังไม่มีพื้นที่ดำเนินการ ขณะนั้นมีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอสะบ้าย้อยเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม ๑๐ แห่ง คือ ทต.สะบ้าย้อย อบต.สะบ้าย้อย อบต.เปียน อบต.บ้านโหนด อบต.ทุ่งพอ อบต.คูหา อบต.เขาแดง อบต.บาโหย อบต.จะแหน และ อบต.ธารคีรี

๑๑. กลุ่มอำเภอคลองหอยโข่ง (S) องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหอยโข่งเป็นแกนนำในการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอย ยังไม่มีพื้นที่ดำเนินการ มีท้องถิ่นทั้งหมดในอำเภอคลองหอยโข่งเข้าร่วมในการจัดตั้งศูนย์ฯ รวม ๔ แห่ง คือ ทต.ทุ่งลาย ทต.โคกม่วง อบต.คลองหอยโข่ง และ อบต.คลองหลา

ในปัจจุบัน จังหวัดสงขลาจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบรวมศูนย์ จำนวน ๔ แห่ง คือ ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลนครสงขลา เทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลเมืองบ้านพรุ และ เทศบาลเมืองสะเดา รายละเอียด อปท.หน่วยงานที่นำขยะมูลฝอยมารวมกำจัด และปริมาณขยะมูลฝอยตั้งข้างต้น

๒.๒.๒ ของเสียอันตรายชุมชน

(๑) อัตราการผลิต ปริมาณและองค์ประกอบของเสียอันตรายชุมชน

จากการประเมินปริมาณของเสียอันตรายชุมชน (พิจารณาจากอัตราการเกิดของเสียอันตรายชุมชน : เทศบาลนคร ๓.๘๘๕ กิโลกรัมต่อคนต่อปี เทศบาลเมือง ๓.๓๗๔ กิโลกรัมต่อคนต่อปี เทศบาลตำบล ๓.๒๑๗ กิโลกรัมต่อคนต่อปี องค์การบริหารส่วนตำบล ๒.๓๐๖ กิโลกรัมต่อคนต่อปี (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๕) พบว่า จังหวัดสงขลา มีปริมาณของเสียอันตรายชุมชน ประมาณ ๔,๑๕๑ ตันต่อปี

เมื่อพิจารณาของเสียอันตรายชุมชนที่เป็นกลุ่มหลอดไฟ (พิจารณาจากอัตราการเกิดของเสียอันตรายกลุ่มหลอดไฟ : เทศบาลนคร ๐.๑๐๐ กิโลกรัมต่อคนต่อปี เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล ๐.๐๘๕ กิโลกรัมต่อคนต่อปี องค์การบริหารส่วนตำบล ๐.๐๘๗ กิโลกรัมต่อคนต่อปี (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๑) และแบตเตอรี่ (พิจารณาจากอัตราการเกิดของเสียอันตรายกลุ่มแบตเตอรี่ : เทศบาลนครสงขลา ๐.๐๕๐ กิโลกรัมต่อคนต่อปี เทศบาลนครหาดใหญ่ ๐.๑๗๐ กิโลกรัมต่อคนต่อปี เทศบาลเมือง ๐.๑๖๕ กิโลกรัมต่อคนต่อปี เทศบาลตำบล ๐.๐๖๐ กิโลกรัมต่อคนต่อปี องค์การบริหารส่วนตำบล ๐.๐๕๖ กิโลกรัมต่อคนต่อปี (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๑) พบว่า จังหวัดสงขลา มีปริมาณของเสียอันตรายกลุ่มหลอดไฟ และแบตเตอรี่ รวม ๒๖๗ ตันต่อปี เป็นของเสียอันตรายประเภทหลอดไฟ ๑๓๓ ตันต่อปี และแบตเตอรี่ ๑๓๔ ตันต่อปี

ส่วนปริมาณของเสียอันตรายชุมชน ประเภทซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และ อิเล็กทรอนิกส์ (Waste from Electrical and Electronic Equipment : WEEE) (พิจารณาจากอัตราการเกิด WEE : เทศบาลนคร ๙.๑๕๔ กิโลกรัมต่อคนต่อปี เทศบาลเมือง ๘.๖๙๙ กิโลกรัมต่อคนต่อปี เทศบาลตำบล ๖.๓๖๖ กิโลกรัมต่อคนต่อปี องค์การบริหารส่วนตำบล ๕.๒๓๕ กิโลกรัมต่อคนต่อปี (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๕) พบว่าจังหวัดสงขลา มีปริมาณซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ๙,๕๔๒ ตันต่อปี

(๒) การรวบรวมและกำจัดของเสียอันตรายชุมชน

การจัดการของเสียอันตรายชุมชนในจังหวัดสงขลา พบว่า ส่วนใหญ่ยังถูกทิ้งปะปนกับมูลฝอยทั่วไป แม้ว่าบางท้องถิ่นมีการรณรงค์การคัดแยกของเสียอันตรายชุมชนออกจากมูลฝอยทั่วไป แต่ยังมีข้อจำกัดในการรวบรวมและขนส่งไปรีไซเคิลหรือกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ ทั้งนี้ ในปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖ โดยการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาได้ส่งเสริมและรณรงค์ให้ประชาชน และหน่วยงานทุกภาคส่วนในจังหวัดสงขลาคัดแยกของเสียอันตรายจากชุมชน และนำส่งให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อส่งไปบำบัดหรือกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ โดยมีการจัดตั้งศูนย์จัดการของเสียอันตรายชุมชนจังหวัดสงขลา ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา และมีการสนับสนุนเครื่องบดหลอดฟลูออเรสเซนต์ให้แก่เทศบาลขนาดใหญ่ เพื่อรวบรวมและบดย่อยหลอดฟลูออเรสเซนต์ก่อนนำไปกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ โดยรวบรวมของเสียอันตรายจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภาคส่วนต่างๆ ในปี ๒๕๕๖ จำนวน ๔.๘ ตัน จากหน่วยงานและสถานประกอบการ ๓๘ แห่ง และปี ๒๕๕๗ จำนวน ๖.๐ ตัน จากหน่วยงานและสถานประกอบการ ๔๔ แห่ง ซึ่งเป็นปริมาณน้อยมากเมื่อเทียบกับปริมาณของเสียอันตรายที่เกิดขึ้น

(๓) การจัดการของเสียอันตรายแบบศูนย์รวม

ในปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา มีการจัดตั้งศูนย์จัดการของเสียอันตรายชุมชนจังหวัดสงขลา ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา โดยมีการสนับสนุนเครื่องบดหลอดฟลูออเรสเซนต์ ให้กับเทศบาลขนาดใหญ่เพื่อรวบรวมและบดย่อยหลอดฟลูออเรสเซนต์จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนในพื้นที่ ก่อนนำไปกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ

๒.๒.๓ มูลฝอยติดเชื้อ

(๑) อัตราการผลิต ปริมาณและองค์ประกอบมูลฝอยติดเชื้อ

จากการสำรวจข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖ และศูนย์อนามัยที่ ๑๒ ยะลา พบว่า จังหวัดสงขลา มีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ จำนวน ๑,๑๘๒ ตันต่อปี หรือ ๓.๒ ตันต่อวัน แบ่งเป็นมูลฝอยติดเชื้อจากโรงพยาบาลของรัฐ (๒๔ แห่ง) และโรงพยาบาลเอกชน (๕ แห่ง) จำนวน ๙๐๘ ตันต่อปี (ร้อยละ ๗๗) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๑๗๕ แห่ง จำนวน ๕๘ ตันต่อปี (ร้อยละ ๕) คลินิก ๔๒๘ แห่ง จำนวน ๒๐๖ ตันต่อปี (ร้อยละ ๑๗) และสถานพยาบาลสัตว์ ๒๘ แห่ง จำนวน ๑๐ ตันต่อปี (ร้อยละ ๑)

(๒) การรวบรวมและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ

โรงพยาบาลของรัฐและเอกชน ในจังหวัดสงขลา รวม ๒๙ แห่ง มีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ รวม ๙๐๘ ตันต่อปี มีการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ดังนี้

๑) โรงพยาบาลกำจัดเองโดยการอบไอน้ำฆ่าเชื้อ ๓ แห่ง คือ โรงพยาบาลสงขลา โรงพยาบาลหาดใหญ่ และโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อรวม ๑๗๔ ตันต่อปี (ร้อยละ ๑๙) โดยโรงพยาบาลทั้ง ๓ แห่ง มีการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อเองบางส่วน และมีการจ้างบริษัทเอกชนเพื่อขนส่งไปกำจัดอีกบางส่วน

๒) จ้างเอกชนเพื่อขนส่งไปกำจัด จำนวน ๒๕ แห่ง ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ รวม ๗๒๕ ตันต่อปี (ร้อยละ ๘๐) โดยเอกชนที่รับเก็บและขนส่งมูลฝอยติดเชื้อมี จำนวน ๒ ราย คือ บริษัท เซาเทิร์นกรีนแมนเนจเม้นท์ จำกัด จังหวัดภูเก็ต และบริษัทเซฟวัน กรีนเทค จังหวัดยะลา ส่งไปกำจัด ณ เตಾಮูลฝอยติดเชื้อของบริษัทเอกชน ๒ แห่ง คือ บริษัทเซาเทิร์นกรีนแมนเนจเม้นท์ จำกัด จังหวัดภูเก็ต และบริษัทการจัดการสิ่งแวดล้อมภาคใต้ (๒๐๐๓) จำกัด จังหวัดปัตตานี

๓) โรงพยาบาลเก็บและขนส่งมูลฝอยติดเชื้อส่งเตಾಮูลฝอยติดเชื้อของเทศบาล นครยะลา ๑ แห่ง คือ โรงพยาบาลเทพา ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ รวม ๙ ตันต่อปี (ร้อยละ ๑)

สำหรับมูลฝอยติดเชื้อของ รพ.สต. ปริมาณ ๕๘ ตันต่อปี มีการจัดการร่วมกับโรงพยาบาล ภายใต้อุปกรณ์บริการสุขภาพโรงพยาบาล (CUP) และมูลฝอยติดเชื้อจากคลินิกและโรงพยาบาลสัตว์ จำนวน ๒๑๖ ตันต่อปี บางส่วนมีบริษัทเอกชนรับเก็บและขนส่งไปกำจัดกับบริษัทเอกชน และบางส่วน ยังไม่ทราบการจัดการ

(๓) การจัดการมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวม

จังหวัดสงขลาไม่มีเตಾಮูลฝอยติดเชื้อแบบรวมศูนย์ เนื่องจากเตಾಮูลฝอยติดเชื้อของ เทศบาลนครหาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ซึ่งก่อสร้างตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ ชำรุดและเสื่อมสภาพจึงได้หยุดเดินระบบเมื่อสิงหาคม ๒๕๕๕ เทศบาลนครหาดใหญ่ จึงยกเลิกการให้บริการเก็บขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยในช่วงที่ผ่านมาเทศบาลนครหาดใหญ่ได้มีการประกาศเชิญชวนเอกชนมาลงทุนก่อสร้างและบริหารจัดการระบบเก็บขนและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อแล้ว แต่ยังไม่มียกเอกชนรายใดตกลงที่จะลงทุน

๒.๒.๔ ลำดับความสำคัญของปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

๑. ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่จะต้องนำไปกำจัดขั้นสุดท้ายยังมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากการลดคัดแยกขยะของประชาชน/ชุมชนตั้งแต่ต้นทางยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการดำเนินการอย่างครบวงจร รวมทั้งมีการใช้ถุงพลาสติกอย่างฟุ่มเฟือย

๒. ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นบางส่วนมีการกำจัดแบบไม่ถูกสุขลักษณะ เป็นลักษณะเทกองและเผาเป็นครั้งคราว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและสภาพแวดล้อม

๓. ปัญหาการขาดแคลนที่ดินสำหรับใช้เป็นสถานที่กำจัด เนื่องจากต้องใช้พื้นที่ค่อนข้างมาก และต้องมีสภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ประกอบกับเกิดปัญหาการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่

๔. ขาดความพร้อมของท้องถิ่นในการจัดเตรียมโครงการเพื่อขอการสนับสนุนงบประมาณในการลงทุนก่อสร้างระบบจัดการขยะมูลฝอย/ของเสียอันตรายชุมชน/มูลฝอยติดเชื้อ

๕. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการจัดการขยะมูลฝอย โดยไม่มีการให้บริการรวบรวมขยะมูลฝอยชุมชนไปกำจัด ทำให้ขยะมูลฝอยไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ

๖. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งที่มีการให้บริการจัดการขยะมูลฝอย และกำจัดอย่างไม่ถูกหลักวิชาการ ไม่สามารถนำขยะมูลฝอยไปกำจัดในสถานที่กำจัดที่ถูกหลักวิชาการได้ เนื่องจากระยะทางในการขนส่งค่อนข้างไกล และค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง

๗. การปนเปื้อนของของเสียอันตรายชุมชนในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๘. ไม่มีเตಾಮูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่ ทำให้สถานพยาบาลต้องจ้างบริษัทเอกชนเพื่อขนส่งและรวบรวม ไปกำจัดนอกพื้นที่ทำให้มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง

๙. ศูนย์กำจัดของเสียอันตรายชุมชนยังไม่มี การดำเนินงานที่ชัดเจน ถึงแม้ว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาจะให้การสนับสนุนงบประมาณ แต่ยังไม่ มีสถานที่ในการจัดเก็บและรวบรวมที่ถาวร และไม่มี การบริหารจัดการที่ชัดเจนซึ่งอาจเกิดจากไม่มีบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรง

ส่วนที่ ๓
ยุทธศาสตร์การจัดการขยะมูลฝอย
จังหวัดสงขลา

๓.๑ วิสัยทัศน์

จังหวัดสงขลา มีการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกหลักวิชาการ และมีการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์โดยการแปรรูปเป็นพลังงาน ภายใน ปี ๒๕๖๒

๓.๒ เป้าประสงค์

๑. ปิด/ฟื้นฟูระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกหลักวิชาการ
๒. มีการจัดการขยะสะสมอย่างถูกหลักวิชาการ
๓. ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ มีการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ
๔. มีพื้นที่ต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยเหลือศูนย์ (Zero Waste)

๓.๓ เป้าหมาย

จังหวัดสงขลา มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกหลักวิชาการ และมีประสิทธิภาพ ภายใน ๒๕๖๒ ดังนี้

เป้าหมายรวม ๕ ปี (๒๕๕๘ - ๒๕๖๒)

๓.๑.๑ ขยะมูลฝอยชุมชน

๑. ปิด/ฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกหลักวิชาการ (พื้นที่เทกอง) จำนวน ๒๗ แห่ง
๒. ประกาศเขตห้ามเทกองขยะมูลฝอย (No More Open Dump) ครอบคลุม ๑๖ อำเภอ
๓. ขยะสะสมได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ จำนวน ๒,๔๗๑,๘๔๐ ตัน
๔. ขยะมูลฝอยมีการจัดการถูกหลักวิชาการ จำนวน ๒๔๕,๖๔๕ ตันต่อปี
๕. มีพื้นที่ต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยเหลือศูนย์ (Zero Waste) ครอบคลุมทุกแห่ง (๑๔๐ แห่ง)
๖. มีศูนย์บริหารจัดการขยะมูลฝอยเพื่อผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า ๒ แห่ง คือ เทศบาลหาดใหญ่ และเทศบาลนครสงขลา
๗. ยกระดับการจัดการขยะมูลฝอยรูปแบบที่เหมาะสม ๗๐๘ ชุมชน

๓.๑.๒ ของเสียอันตรายจากชุมชน

จังหวัดสงขลา มีศูนย์บริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนอย่างเป็นระบบ และถูกหลักวิชาการ สามารถกำจัดขยะอันตรายชุมชนได้ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ตัน

๓.๑.๓ มูลฝอยติดเชื้อ

จังหวัดสงขลา มีศูนย์จัดการมูลฝอยติดเชื้อเพื่อกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ รองรับมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ สงขลา พัทลุง สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส ตรัง นครศรีธรรมราช และสุราษฎร์ธานี ไม่น้อยกว่า ๖ ตันต่อวัน

จากเป้าหมายรวมระยะ ๕ ปี (๒๕๕๘ - ๒๕๖๒) โดยแบ่งเป้าหมายเป็น ๒ ระยะ คือ

● **แผนระยะเร่งด่วน (๓ - ๖ เดือน) และระยะปานกลาง ๑ ปี (๒๕๕๘)**

เป้าหมาย

๑. ขยะสะสมได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ ๒,๓๑๕,๕๖๖ ตัน
๒. ประกาศเขตห้ามเทกองขยะมูลฝอย (No More Open Dump) เป็นรายอำเภอ ๖ อำเภอ
๓. ปิด/ฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะที่ไม่ถูกหลักวิชาการ (พื้นที่เทกอง) ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ ๓ แห่ง
๔. ขยะมูลฝอยเข้าสู่ระบบการจัดการถูกหลักวิชาการ ๒๑๑,๗๐๐ ตันต่อปี
๕. มีพื้นที่ต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยเหลือศูนย์ (Zero Waste) ๔๘ อบต. (เทศบาล)
๖. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการไม่น้อยกว่า ๑๐ ตัน
๗. ยกระดับการจัดการขยะมูลฝอยรูปแบบที่เหมาะสม ๑๗๐ ชุมชน

● **แผนระยะยาว ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๒)**

เป้าหมาย

๑. ขยะสะสมได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ ๑๕๖,๒๗๔ ตัน
๒. ประกาศเขตพื้นที่ห้ามเทกอง เป็นรายอำเภอ ๑๐ อำเภอ
๓. ปิด/ฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะที่ไม่ถูกหลักวิชาการ (พื้นที่เทกอง) ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ ๒๔ แห่ง
๔. ขยะมูลฝอยเข้าสู่ระบบการจัดการถูกหลักวิชาการ ๒๔๕,๖๔๕ ตันต่อปี
๕. มีพื้นที่ต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยเหลือศูนย์ (Zero Waste) ๙๒ อบต. (รวม อบต. และเทศบาล)
๖. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการไม่น้อยกว่า ๙๐ ตัน
๗. มูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง มีการจัดการถูกหลักวิชาการไม่น้อยกว่า ๖ ตันต่อวัน
๘. ยกระดับการจัดการขยะมูลฝอยรูปแบบที่เหมาะสม ๕๓๘ ชุมชน

๓.๔ กรอบแนวคิดในการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด

๓.๔.๑ แผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดสงขลา ระยะ ๕ ปี (๒๕๕๘ - ๒๕๖๒) มีแนวทางปฏิบัติ ๔ ขั้นตอน คือ

- ๑) กำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่
- ๒) สร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม (ขยะมูลฝอยใหม่)

โดยเน้นการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง จัดการขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม กำจัดโดยเทคโนโลยีแบบผสมผสานเน้นการแปรรูปเป็นพลังงานหรือทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- ๓) วางระเบียบ มาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

๔) สร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน เน้นให้ความรู้ประชาชน และบังคับใช้กฎหมาย โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหารจัดการในภาพรวมของจังหวัด (Single Manager)

ซึ่งสอดคล้องกับ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่คณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เห็นชอบ

๓.๔.๒ ดำเนินการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดสงขลา

แผนพัฒนาจังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐ มีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๔ อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับผลการสำรวจความต้องการของประชาชนในพื้นที่จังหวัดสงขลา โดยเฉพาะสภาพปัญหาการไม่มีสถานที่ทิ้งขยะและไม่มีระบบกำจัดหรือการจัดการขยะมูลฝอยที่เป็นไปตามมาตรฐานสิ่งแวดล้อม และไม่ก่อให้เกิดมลพิษ มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาในพื้นที่เป้าหมายคือ อำเภอคลองหอยโข่ง อำเภอควนเนียง อำเภोजะนะ อำเภอบางกล่ำ อำเภอรโนด อำเภอรฎุมิ อำเภอบ้าย้อย อำเภอสิงหนคร และอำเภอหาดใหญ่

๓.๕ วิเคราะห์ศักยภาพในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด

๓.๕.๑ การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

จังหวัดสงขลา มีระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกหลักวิชาการ ๔ แห่ง เป็นระบบระบบฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ๓ แห่ง คือ ๑) เทศบาลนครสงขลา ๒) เทศบาลเมืองบ้านพรุ และ ๓) เทศบาลเมืองสะเดา และเป็นระบบกำจัดขยะมูลฝอยเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า ๑ แห่ง คือ เทศบาลนครหาดใหญ่

นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมกลุ่ม คือ เทศบาลตำบลจะนะ ซึ่งได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณผ่านแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อก่อสร้างระบบฝังกลบขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาล และพื้นที่เทศบาลตำบลปอตรุ ซึ่งได้รับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา สำหรับการศึกษาระบบและออกแบบรายละเอียดโครงการก่อสร้างระบบฝังกลบขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาล ทำให้จังหวัดสงขลาจะมีพื้นที่ที่มีศักยภาพที่รองรับขยะมูลฝอยในพื้นที่ได้ครอบคลุมทั้งจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดสงขลา และสอดคล้องกับ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยไม่ถูกต้องและตกค้างสะสมตามความเห็นชอบของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จังหวัดสงขลาได้กำหนดกลุ่มพื้นที่ (Cluster) ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเป็น ๕ กลุ่ม โดยพิจารณาจากปริมาณขยะมูลฝอยที่มีการรวบรวมไปกำจัด และสภาพพื้นที่ส่งผลให้มีการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกหลักวิชาการ และสามารถรองรับปริมาณขยะที่เกิดขึ้นกว่า ๒๔๕,๖๔๕ ตันต่อปี และสามารถปิด/ฟื้นฟูระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกหลักวิชาการ จำนวน ๒๗ แห่ง ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มหาดใหญ่ มีเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งมีโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าจากขยะมูลฝอย ขนาด ๒๕๐ ตันต่อวัน เป็นพื้นที่หลักในการดำเนินการ ปริมาณขยะมูลฝอยเข้าระบบประมาณวันละ ๒๘๑ ตัน สามารถปิด/ฟื้นฟูระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกหลักวิชาการได้ ๙ แห่ง กำจัดขยะสะสมได้จำนวน ๑๒๑,๕๐๘ ตัน ประกอบด้วย ๖ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอหาดใหญ่ (บางส่วน) คลองหอยโข่ง นาหม่อม รฎุมิ ควนเนียงและบางกล่ำ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมกลุ่ม จำนวน ๑๘ แห่ง โดยที่

- อปท. ที่รวบรวมขยะมูลฝอยไปกำจัด ณ โรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าจากขยะมูลฝอย เทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน ๑๐ แห่ง ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ (บางส่วน) คลองหอยโข่ง นาหม่อม

และบางกล้า (บางส่วน) ประกอบด้วย ทน.หาดใหญ่ อบต.ฉลุง อบต.ทุ่งขมิ้น อบต.นาหม่อม ทต.ท่าช้าง ทต.บ้านหาร ทม.คลองแห ทต.คูเต่า ทม.ควนลัง ทม.ทุ่งตำเสา มีขยะเข้าสู่ระบบประมาณวันละ ๒๕๑ ตัน

● อปท. ที่รวบรวมขยะมูลฝอยไปยังสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จำนวน ๘ แห่ง ในพื้นที่ในอำเภอควนเนียง รัตภูมิ และบางกล้า ประกอบด้วย ทม.กำแพงเพชร ทต.กำแพงเพชร ทต.นาสีทอง ทต.คูหาใต้ อบต.เขาพระ อบต.ควนรู อบต.ท่าชะมวง ทต.ควนเนียง มีขยะเข้าสู่ระบบประมาณวันละ ๓๐ ตัน

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มบ้านพรุ มีเทศบาลเมืองบ้านพรุ ซึ่งมีศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบถูกหลักสุขาภิบาล และมีศักยภาพยกระดับเป็นศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยเพื่อแปลงเป็นพลังงานไฟฟ้า (WTE) เป็นพื้นที่หลักในการดำเนินการ ปริมาณขยะมูลฝอยเข้าสู่ระบบประมาณวันละ ๗๕ ตัน โดยเป็นขยะมูลฝอยในเขตอำเภอหาดใหญ่ (บางส่วน) มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมกลุ่ม จำนวน ๕ แห่ง ประกอบด้วย ทม.บ้านพรุ ทม.คอกหงส์ ทต.พะตง ทต.บ้านไร่ และ อบต.พะตง

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มสงขลา มีเทศบาลนครสงขลา ซึ่งมีศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบถูกหลักสุขาภิบาล และมีศักยภาพยกระดับเป็นศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยเพื่อแปลงเป็นพลังงานไฟฟ้า (WTE) เป็นพื้นที่หลักในการดำเนินการ ปริมาณขยะมูลฝอยเข้าสู่ระบบประมาณวันละ ๒๒๘ ตัน สามารถปิด/ฟื้นฟูระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกหลักวิชาการได้ ๑๓ แห่ง กำจัดขยะสะสมได้จำนวน ๖๕,๑๔๘ ตันประกอบด้วย ๖ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองสงขลา สิงหนคร จะนะ เทพา นาทวี และสะบ้าย้อย มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมกลุ่ม จำนวน ๓๑ แห่ง โดยที่

● อปท. ที่รวบรวมขยะมูลฝอยไปกำจัดศูนย์กำจัดเทศบาลนครสงขลา จำนวน ๑๔ แห่ง ในพื้นที่อำเภอเมืองสงขลา และสิงหนคร ประกอบด้วย ทน.สงขลา ทม.เขารูปช้าง ทต.เกาะแก้ว ทต.พะวง อบต.เกาะยอ อบต.ทุ่งหวัง อบต.ทุ่งใหญ่ อบต.ตลิ่งชัน ทม.สิงหนคร ทม.ม่วงงาม ทต.น้ำน้อย อบต.วัดขนุน อบต.ท่าข้าม และ อบต.วัดจันทร์ มีขยะเข้าสู่ระบบประมาณวันละ ๑๘๑ ตัน

● อปท. ที่รวบรวมขยะมูลฝอยไปยังสถานีขนถ่ายซึ่งมีระบบฝังกลบขยะมูลฝอยรวมแบบถูกหลักสุขาภิบาลเทศบาลตำบลจะนะ จำนวน ๑๗ แห่ง ในพื้นที่ในอำเภอจะนะ เทพา นาทวีและสะบ้าย้อย ประกอบด้วย ทต.จะนะ ทต.นาทับ อบต.คลองเปียว อบต.สะกอม อบต.สะพานไม้แก่น ทต.เทพา ทต.ลำไพล อบต.ท่าม่วง อบต.เทพา อบต.วังใหญ่ ทต.นาทวี ทต.นาทิวีนอก อบต.คลองทราย อบต.นาหมอศรี อบต.ปลักหนู ทต.สะบ้าย้อยและอบต.ท่าพญา มีขยะเข้าสู่ระบบประมาณวันละ ๔๗ ตัน

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มสะเดา มีเทศบาลเมืองสะเดา ซึ่งมีศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบถูกหลักสุขาภิบาล และมีศักยภาพยกระดับเป็นศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยเพื่อแปลงเป็นพลังงานไฟฟ้า (WTE) เป็นพื้นที่หลักในการดำเนินการ ปริมาณขยะมูลฝอยเข้าสู่ระบบประมาณวันละ ๗๒ ตัน สามารถปิด/ฟื้นฟูระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกหลักวิชาการได้ ๑ แห่ง กำจัดขยะสะสมได้จำนวน ๑,๓๑๓ ตัน ในเขตอำเภอสะเดา มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมกลุ่ม จำนวน ๑๐ แห่ง ประกอบด้วย ทม.สะเดา ทม.ปาดังเบซาร์ ทต.สำนักขาม ทต.คลองแงะ อบต.เขามีเกียรติ อบต.ท่าโพธิ์ อบต.ปริก ทต.ปริก อบต.พังลา อบต.สำนักขาม และ อบต.สำนักแก้ว

กลุ่มที่ ๕ กลุ่มบ่อตรุ ปัจจุบันกลุ่มนี้มีการจัดการขยะแบบไม่ถูกหลักวิชาการ และไม่มีสถานที่กำจัดแบบถูกหลักวิชาการในพื้นที่ จึงจะสนับสนุนให้เทศบาลตำบลบ่อตรุ เป็น อปท. หลักในการดำเนินการ เนื่องจากมีพื้นที่ในการกำจัดขยะมูลฝอย โดยจะมีศึกษาออกแบบเพื่อก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกหลักสุขาภิบาล ในปี ๒๕๕๙ มีปริมาณขยะมูลฝอยเข้าสู่ระบบประมาณวันละ ๑๗ ตัน

สามารถปิด/ฟื้นฟูระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกหลักวิชาการได้ ๔ แห่ง ในพื้นที่ในอำเภอระโนด กระแสสินธุ์ และสทิงพระ กำจัดขยะสะสมได้จำนวน ๓๒,๔๑๘ ตัน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมกลุ่ม จำนวน ๕ แห่ง ประกอบด้วย ทต.บ่อตรุ ทต.ระโนด ทต.ปากแตระ ทต.สทิงพระ และ อบต.คูขุด

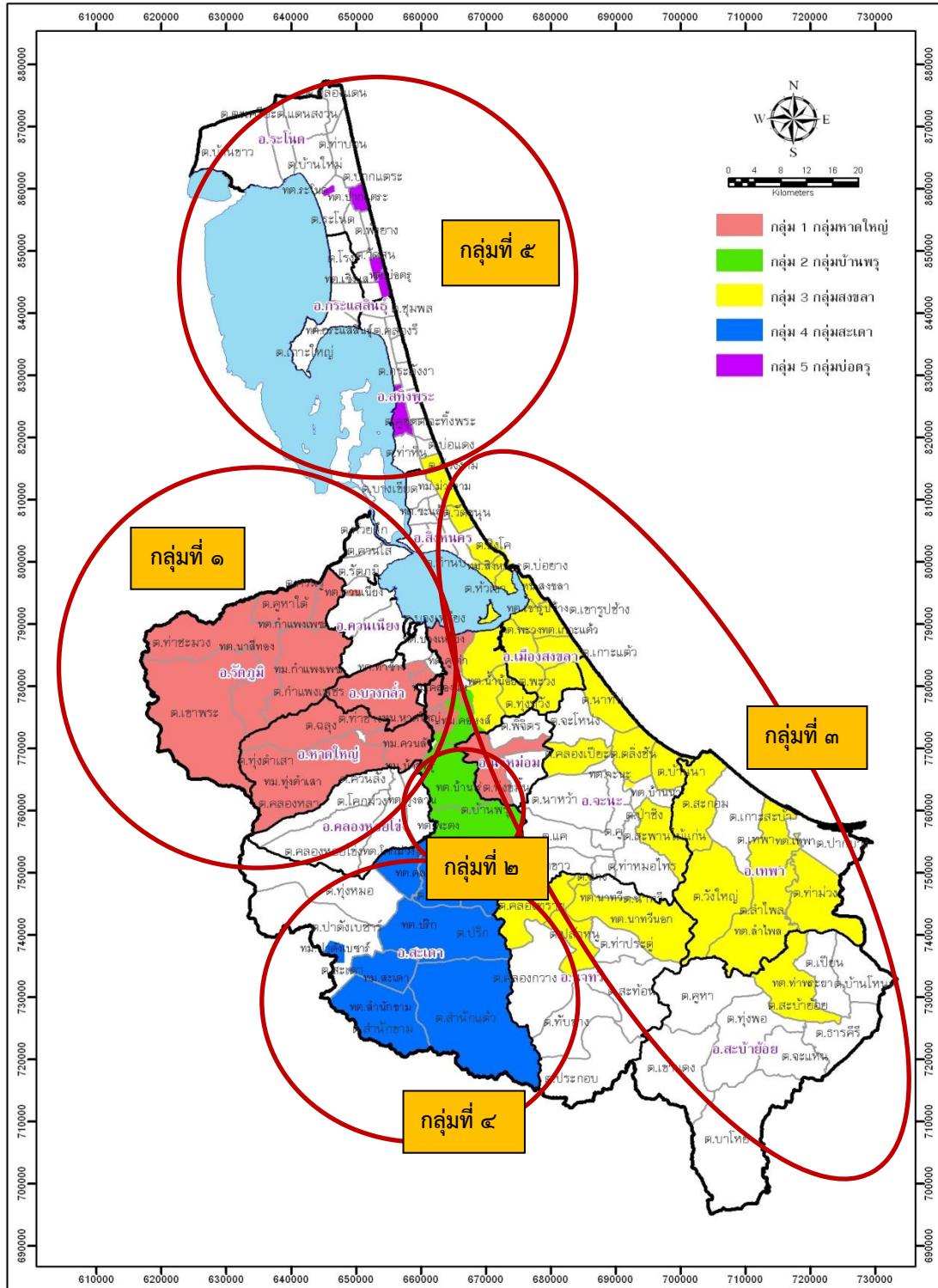
๓.๕.๒ การบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน

ในปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๖ โดยการสนับสนุนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ได้ส่งเสริมและรณรงค์ให้ประชาชน และหน่วยงานทุกภาคส่วนในจังหวัดสงขลาคัดแยกของเสียอันตรายจากชุมชน และนำส่งให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อส่งไปบำบัดหรือกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ โดยมีการจัดตั้งศูนย์จัดการของเสียอันตรายชุมชนจังหวัดสงขลา องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา และมีการสนับสนุนเครื่องบดหลอดฟลูออเรสเซนต์ ให้กับเทศบาลขนาดใหญ่ เพื่อรวบรวมและบดย่อยหลอดฟลูออเรสเซนต์ก่อนนำไปกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ โดยรวบรวมของเสียอันตรายจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภาคส่วนต่างๆ ในปี ๒๕๕๖ จำนวน ๔.๘ ตัน จากหน่วยงานและสถานประกอบการ ๓๘ แห่ง และปี ๒๕๕๗ จำนวน ๖.๐ ตัน จากหน่วยงานและสถานประกอบการ ๔๔ แห่ง ดังนั้น จังหวัดสงขลาโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา จึงมีศักยภาพในการบริหารจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน พร้อมขยายเขตพื้นที่การให้บริการให้แก่จังหวัดใกล้เคียง

๓.๕.๓ การบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

ในพื้นที่ภาคใต้มีศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ๒ แห่ง คือ เทศบาลนครภูเก็ต และเทศบาลนครยะลา โดยศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อเทศบาลนครภูเก็ตส่วนใหญ่จะรับกำจัดมูลฝอยติดเชื้อของสถานพยาบาลในพื้นที่จังหวัดภูเก็ตเท่านั้น ส่วนศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อเทศบาลยะลาจะรับกำจัดมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่ ๓ ชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้ ยังมีโรงพยาบาลบางแห่งกำจัดมูลฝอยติดเชื้อด้วยเตาเผาของโรงพยาบาลเอง และส่งกำจัดกับบริษัทเอกชนในพื้นที่ บางแห่งส่งกำจัดกับบริษัทเอกชนในพื้นที่ภาคกลาง ซึ่งมีระยะทางที่ไกลมาก โดยประสิทธิภาพการกำจัดของเตาเผาส่วนใหญ่ทั้งบริษัทเอกชน สถานพยาบาล และของเทศบาลยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งในเรื่องของการควบคุมอุณหภูมิในการเผาทำให้การเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ ระบบการป้องกันมลพิษจากการเผา และการตรวจวัดคุณภาพอากาศจากปลายปล่อง

เมื่อพิจารณาศักยภาพการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อของเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งมีการดำเนินการเตาเผามูลฝอยติดเชื้อแบบรวมศูนย์มาแล้ว แต่เตาเผาชำรุดและเสื่อมสภาพจึงได้หยุดเดินระบบ ทั้งนี้ เทศบาลนครหาดใหญ่ยังมีความพร้อมที่จะดำเนินการ โดยมีการเตรียมพื้นที่รองรับไว้แล้ว และจากการวิเคราะห์สถานการณ์การจัดการมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง พบว่า มีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อเพียงพอ (ประมาณ ๖ ตันต่อวัน) ในการจัดตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อรวม รวมทั้ง ระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งของบริษัทเอกชนในพื้นที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อเข้าสู่ศูนย์กำจัด



รูปที่ ๖ การแบ่งกลุ่มพื้นที่ (Cluster) ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดสงขลา

๓.๖ ยุทธศาสตร์กลยุทธ์ และมาตรการ

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- กลยุทธ์ที่ ๑ จัดการขยะสะสมให้ถูกหลักวิชาการ
 - กลยุทธ์ที่ ๒ กำหนดเขตห้ามเทกองขยะมูลฝอย (No More Open Dump)
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
- กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการมูลฝอย
 - กลยุทธ์ที่ ๒ จัดให้มีศูนย์บริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน
 - กลยุทธ์ที่ ๓ จัดให้มีศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อรวม
 - กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยเหลือศูนย์ (Zero Waste)
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การวางระเบียบมาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
- กลยุทธ์ที่ ๑ ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกเทศบัญญัติหรือประกาศท้องถิ่นด้านการจัดการขยะมูลฝอย
 - กลยุทธ์ที่ ๒ ประกาศเขตพื้นที่ห้ามเทกอง (No More Open Dump)
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน
- กลยุทธ์ที่ ๑ บังคับใช้กฎหมาย
 - กลยุทธ์ที่ ๒ สร้างจิตสำนึก

ส่วนที่ ๔
แผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
จังหวัดสงขลา

๔.๑ แผนงานระยะเร่งด่วน

- แผนงานที่ ๑ จัดการขยะสะสมให้ถูกหลักวิชาการ
๑. ปิดระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกหลักวิชาการ ๓ แห่ง
 ๒. กำจัดขยะสะสมในสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยเทศบาลนครหาดใหญ่
- แผนงานที่ ๒ กำหนดเขตห้ามเทกองขยะมูลฝอย
๓. กำหนดเขตพื้นที่ห้ามเทกองขยะมูลฝอย ๖ อำเภอ
- แผนงานที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการมูลฝอยชุมชน
๔. อปท.เป้าหมายในกลุ่มพื้นที่ ๔ กลุ่มมีการรวบรวมมูลฝอยเข้าสู่ศูนย์ทุกแห่ง
 ๕. ศึกษาออกแบบศูนย์กำจัดมูลฝอยรวมเทศบาลตำบลบ่อตรุ
 ๖. ก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลนครสงขลาเพื่อแปรรูปเป็นพลังงานไฟฟ้า
 ๗. ส่งเสริมศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลเมืองบ้านพรุเพื่อแปรรูปเป็นพลังงานไฟฟ้า
 ๘. ส่งเสริมศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลเมืองสะเดาเพื่อแปรรูปเป็นพลังงานไฟฟ้า
- แผนงานที่ ๔ จัดให้มีศูนย์บริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน
๙. จัดตั้งศูนย์บริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชนเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ
 ๑๐. อปท.มีการรวบรวมของเสียอันตรายเพื่อส่งต่อไปยังศูนย์รวบรวม
- แผนงานที่ ๕ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ
๑๑. ศึกษาออกแบบศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อรวมเทศบาลนครหาดใหญ่
- แผนงานที่ ๖ ส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยเหลือศูนย์ (Zero Waste)
๑๒. โครงการยกระดับพื้นที่ต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยเหลือศูนย์
 ๑๓. ยกระดับการจัดการขยะมูลฝอยรูปแบบที่เหมาะสมในชุมชน
- แผนงานที่ ๗ ผลักดันให้ อปท. ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นด้านการจัดการขยะมูลฝอย
๑๔. ประกาศเขตพื้นที่ห้ามเทกอง ๖ อำเภอ (เมือง สิงหนคร หาดใหญ่ นาหม่อม คลองหอยโข่ง และ สะเดา)
 ๑๕. สนับสนุน/ผลักดันเทศบาลออกข้อบัญญัติท้องถิ่นการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ
- แผนงานที่ ๘ บังคับใช้กฎหมาย
๑๖. ตรวจสอบและดำเนินการทางกฎหมายแก่ผู้ลักลอบทิ้ง/กำจัด ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชน กากอุตสาหกรรม มูลฝอยติดเชื้อ
 ๑๗. ควบคุมการประกอบกิจการร้านรับซื้อของเก่า
- แผนงานที่ ๙ สร้างจิตสำนึก
๑๘. โครงการเมืองสะอาด คนในชาติมีสุข
 ๑๙. รณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติกและโฟม
 ๒๐. จัดทำหลักสูตรการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อสอนในสถานศึกษา
 ๒๑. ส่งเสริมการใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๔.๒ แผนงานระยะยาว

- แผนงานที่ ๑ จัดการขยะสะสมให้ถูกหลักวิชาการ
๑. ปิดระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกหลักวิชาการ ๒๔ แห่ง
 ๒. กำจัดขยะสะสมในสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยเทศบาลนครหาดใหญ่ (โครงการต่อเนื่อง ปี ๒๕๕๘)
- แผนงานที่ ๒ กำหนดเขตห้ามเทกองขยะมูลฝอย
๓. กำหนดเขตพื้นที่ห้ามเทกองขยะมูลฝอย ๑๐ อำเภอ
- แผนงานที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการมูลฝอยชุมชน
๔. ยกกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบเทกอง ทม.กำแพงเพชร เป็นสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย
 ๕. ก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม ทต.บ่อตรุ
 ๖. ก่อสร้างสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย พร้อมระบบฝังกลบขยะมูลฝอยรวม ทต.จะนะ
 ๗. ก่อสร้างศูนย์บริหารจัดการขยะมูลฝอย ทม.บ้านพรุ เพื่อแปรรูปเป็นพลังงานไฟฟ้า
 ๘. ก่อสร้างศูนย์บริหารจัดการขยะมูลฝอย ทม.สะเดา เพื่อแปรรูปเป็นพลังงานไฟฟ้า
 ๙. อปท.เป้าหมายในกลุ่มพื้นที่ ทต.บ่อตรุ มีการรวบรวมมูลฝอยเข้าสู่ศูนย์ทุกแห่ง
- แผนงานที่ ๔ จัดให้มีศูนย์บริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน
๑๐. อปท.มีการรวบรวมของเสียอันตรายเพื่อส่งต่อไปยังศูนย์รวบรวม
- แผนงานที่ ๕ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ
๑๑. ก่อสร้างศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อรวม ทน.หาดใหญ่ เพื่อรองรับการเป็นศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง
- แผนงานที่ ๖ ส่งเสริมพื้นที่ต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยเหลือศูนย์ (Zero Waste)
๑๒. โครงการยกระดับพื้นที่ต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยเหลือศูนย์
 ๑๓. ยกระดับการจัดการขยะมูลฝอยรูปแบบที่เหมาะสมในชุมชน
- แผนงานที่ ๗ ผลักดันให้ อปท. ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ด้านการจัดการขยะมูลฝอย
๑๔. สนับสนุนผลักดันให้ อปท.ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้มีการคัดแยกขยะมูลฝอย
 ๑๕. สนับสนุน/ผลักดันเทศบาลออกข้อบัญญัติท้องถิ่นการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ
 ๑๖. ประกาศเขตพื้นที่ห้ามเทกอง
- แผนงานที่ ๘ บังคับใช้กฎหมาย
๑๗. ร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว
- แผนงานที่ ๙ สร้างจิตสำนึก
๑๘. รณรงค์ลดการใช้ถุงพลาสติกและโฟม
 ๑๙. จัดทำหลักสูตรการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อสอนในสถานศึกษา
 ๒๐. ส่งเสริมการใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

